

ISSN 2720-1090

Sztuka komunikacji jest językiem przywództwa

AKADEMICKIE CENTRUM KOMUNIKACJI STRATEGICZNEJ

STOSUNEK POLAKÓW DO OBRONY OJCZYZNY

o tym piszemy

Wstęp	1
Opis badania	2
Kwestionariusz ankiety „Stosunek Polaków do obrony Ojczyzny”	2
Ustawa o obronie Ojczyzny w oczach Polaków	8
Stosunek Polaków do obowiązkowych ćwiczeń wojskowych	14
Gotowość do obrony Ojczyzny i zainteresowanie służbą wojskową	22
Profil respondenta	28
Podsumowanie	31

Redaktor naczelny:
Agnieszka Glapiak

Opracowanie:
Anna Pacholska

Współpraca:
Mateusz Kurzejewski, Alicja Biernacka

Redakcja biuletynu:
Zespół ACKS

Akademickie Centrum Komunikacji Strategicznej
Akademia Sztuki Wojennej
al. gen. Antoniego Chruściela „Montera” 103
00-910 Warszawa
acks@akademia.mil.pl

W 2022 roku sytuacja w dziedzinie obronności zarówno na poziomie globalnym, jak i regionalnym była w dużej mierze kształtowana przez agresję Rosji na Ukrainę. Jest to pierwszy konflikt militarny na tak dużą skalę w tej części świata od czasu zakończenia II wojny światowej. Wojna tocząca się tuż przy granicy Polski doprowadziła do znaczącej intensyfikacji działań na rzecz budowy i umacniania zdolności obronnych na poziomie narodowym i sojuszniczym.

24 lutego 2022 roku w chwili inwazji Rosji na Ukrainę zmieniło się też społeczne postrzeganie dzisiejszego świata i kategorii bezpieczeństwa. Kwestie związane z obronnością oraz pytania o poczucie bezpieczeństwa obywateli stały się jednym z najważniejszych tematów dla opinii publicznej. Także silne zaangażowanie społeczne w pomoc humanitarną dla Ukraińców, łącznie z uświadamianiem zagrożeń ze strony Rosji dla całego regionu, przyczyniło się do zmian społecznych. Jako Polacy zaczęliśmy inaczej postrzegać zarówno własne bezpieczeństwo, jak i bezpieczeństwo państwa.

Powróciły też dyskusje dotyczące konieczności zwiększenia bezpieczeństwa kraju oraz przygotowania polskiej armii i społeczeństwa na wypadek ewentualne-

go ataku na nasz kraj. Znajduje to odzwierciedlenie z jednej strony w zwiększonym zainteresowaniu przeszkoleniem wojskowym, z drugiej zaś w rozwiązaniach systemowych zawartych w ustawie o obronie Ojczyzny, której jednym z celów jest wdrażanie koncepcji obrony powszechnej.

Gotowość społeczeństwa do obrony kraju jest dla potencjalnego agresora ważnym czynnikiem odstrasżającym. Dlatego w niecały rok po agresji Rosji na Ukrainę Akademickie Centrum Komunikacji Strategicznej Akademii Sztuki Wojennej zleciło Fundacji Instytut Badań Rynkowych i Społecznych (IBRiS) przeprowadzenie dogłębnych badań dotyczących postrzegania obowiązku obrony. Postanowiono sprawdzić, jak Polacy postrzegają swoje osobiste obowiązki wobec Ojczyzny. A także, na ile realne jest poczucie zagrożenia wywołanego wojną na Ukrainie i czy sprawia ono, że Polacy zaczynają poważniej myśleć o potrzebie zaangażowania w obronę kraju.

W ankiecie pytano nie tylko o rozwiązania funkcjonujące w systemie prawnym, ale także teoretyczne. Uzyskano odpowiedzi na wiele istotnych kwestii dotyczących postrzegania powszechnego obowiązku obrony, ćwiczeń wojskowych czy systemowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa.

OPIS BADANIA

Badanie „Stosunek Polaków do obrony Ojczyzny”, na zlecenie Akademickiego Centrum Komunikacji Strategicznej Akademii Sztuki Wojennej, przeprowadziła Fundacja Instytut Badań Rynkowych i Społecznych.

Jego celem było sprawdzenie, jak Polacy postrzegają swoje bezpieczeństwo i co leży u podstaw ich opinii na temat nowych rodzajów służby wojskowej i nowych form ćwiczeń wojskowych, a także zbadanie stosunku do obrony Ojczyzny.

Ankiety zrealizowano w lutym 2023 roku metodą telefonicznych standaryzowanych wywiadów kwestionariuszowych, wspomaganych komputerowo (CATI). Zawierała ona 20 pytań zamkniętych (w tym pięć ze skalą Likerta) oraz pytania metryczkowe.

Badanie objęło reprezentatywną grupę mieszkańców całego kraju od 18 do 55 lat (N=1001), czyli w wieku, w którym Polacy posiadający odpowiednią kategorię zdrowia podlegają obowiązkowym ćwiczeniom. W liczbach bezwzględnych grupa ta stanowi odzwierciedlenie 19 mln Polaków (19 245 726¹).

KWESTIONARIUSZ ANKIETY „STOSUNEK POLAKÓW DO OBRONY OJCZYZNY”**1. Czy w Polsce powinny być wprowadzone obowiązkowe ćwiczenia wojskowe dla...?**

¹ Wyniki badań bieżących – Baza Demografia – Główny Urząd Statystyczny, <https://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>, tabela 18 „Ludność według wieku, płci i makroregionów”, stan na 31.12.2022 r., (dostęp: 9.06.2023 r.).

KAFETERIA DLA KAŻDEGO**PODPUNKTU A, B, C:**

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Trudno powiedzieć

- A. wszystkich obywateli zarówno kobiet, jak i mężczyzn w wieku 18–60 lat
- B. mężczyzn w wieku 18–60 lat
- C. młodych mężczyzn do 35 roku życia

2. Jak ocenia Pan/i pomysł, aby obowiązkowe ćwiczenia wojskowe odbywały się...? (kafeteria dla każdego podpunktu)

- a) Zdecydowanie pozytywnie
- b) Raczej pozytywnie
- c) Raczej negatywnie
- d) Zdecydowanie negatywnie
- e) Nie wiem/trudno powiedzieć (dykretna)

- A. 1 raz na 3 lata przez maksymalnie 30 dni
- B. 1 raz na 3 lata przez maksymalnie 7 dni
- C. 1 raz w roku przez maksymalnie 30 dni
- D. 1 raz w roku przez maksymalnie 7 dni
- E. 1 raz na kwartał przez maksymalnie 2 dni

3. Czy osobiście chciał(a)by Pan/i wziąć udział w ćwiczeniach wojskowych? (jedna odpowiedź)

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Trudno powiedzieć

4. (jeśli na pyt. 3 odpowiedź c lub d) Dlaczego nie chciał(a)by Pan/i wziąć udziału w ćwiczeniach wojskowych?

Jakie są główne powody? Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- Obawa przed upokorzeniem
- Obawa przed niesprostaniem wymogom, porażką
- Obawa przed kontuzją, uszczerbkiem na zdrowiu
- Niechęć do podporządkowania się dyscyplinie wojskowej
- Rozłąka z rodziną i/lub ograniczony kontakt z bliskimi
- Utrata płynności finansowej, zmniejszenie dochodów
- Przerwa w edukacji lub karierze zawodowej
- Nie jestem w stanie uczestniczyć w ćwiczeniach ze względu na stan zdrowia, opiekę nad małoletnimi lub osobami z niepełnosprawnością
- Względy światopoglądowe, np. pacyfizm
- Uważam, że za obronę kraju powinna odpowiadać armia zawodowa
- Inne
- Trudno powiedzieć

5. (jeśli na pyt. 3 odpowiedź c lub d) Co mogłoby sprawić, że zmienił(a)by Pan/i swoje zdanie? Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- Elastyczne terminy ćwiczeń dostosowane do indywidualnych potrzeb
- Program ćwiczeń dostosowany do predyspozycji (np. szkolenia teoretyczne, opcja przypisania do służby pomocniczej, brak konieczności ćwiczeń na poligonie)
- Atrakcyjne wynagrodzenie

- Organizacja ćwiczeń wyłącznie w weekendy
- Nic nie sprawi, że zmienię zdanie
- Inne
- Trudno powiedzieć.

6. Czy zgadza się Pan/i, czy też nie zgadza z poniższymi stwierdzeniami na temat Wojska Polskiego? Proszę wskazać na skali 1–5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 – zdecydowanie się zgadzam.

a)	Wojsko Polskie to miejsce, w którym dba się o dobro pracownika i żołnierza	1	2	3	4	5
b)	Wojsko Polskie to miejsce, w którym można doświadczyć przygód i poznać ciekawe osoby	1	2	3	4	5
c)	Wojsko Polskie to miejsce, w którym można pozyskać nowe umiejętności i rozwinąć się zawodowo	1	2	3	4	5
d)	Wojsko Polskie to instytucja skostniała/zachowawcza, która się nie rozwija	1	2	3	4	5
e)	Wojsko Polskie to instytucja autorytarna	1	2	3	4	5

7. Proszę określić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie nie, zaś 5 – zdecydowanie tak, czy uważa Pan/i siebie za osobę ...?

a)	Sprawną fizycznie	1	2	3	4	5
b)	Zdolną do działania pod presją czasu	1	2	3	4	5
c)	Posiadającą predyspozycje do bycia liderem	1	2	3	4	5
d)	Zdolną do pracy w grupie	1	2	3	4	5
e)	Zdyscyplinowaną	1	2	3	4	5

f)	Posiadającą własne zdanie	1	2	3	4	5
g)	Odporną na stres	1	2	3	4	5
h)	Zdrową	1	2	3	4	5

8. Czy interesuje się Pan/i następującymi tematami? Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- a. Historia
- b. Survival
- c. Cyberbezpieczeństwo
- d. Inżynieria (nowinki techniczne)
- e. Polityka
- f. Sport
- g. Militaria
- h. Żadne z powyższych
- i. Trudno powiedzieć

4

9. Czy w razie ataku militarnego na Polskę zamierza Pan/i wziąć udział w obronie kraju jako żołnierz lub cywil? Chodzi o bezpośredni udział w walce lub w działalności wspierającej walkę i obronę kraju. (jedna odpowiedź)

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Trudno powiedzieć

10. Jakie są Pana/i główne powody, które motywowałyby Pana/Panią do obrony Ojczyzny w razie ataku militarnego/wojny? Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi. (jeśli na pytanie 9 odpowiedź a lub b)

- a. Solidarność ze społecznością, z narodem

- b. Miłość do swojego kraju
- c. Poczucie obowiązku
- d. Tradycje lokalne, rodzinne związane z obronnością, wojskowością
- e. Przekonania moralne, religijne
- f. Chęć ochrony osób bliskich
- g. Chęć poświęcenia się w imię słusznej sprawy
- h. Inne
- i. Trudno powiedzieć

11. Czy Pana/i stosunek do obrony Ojczyzny zmienił się po wybuchu wojny w Ukrainie? (jedna odpowiedź)

- a. Tak, moja motywacja do obrony Polski wzrosła
- b. Tak, moja motywacja do obrony Polski spadła
- c. Nie, mój stosunek się nie zmienił
- d. Trudno powiedzieć

12. Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny wprowadziła nowe regulacje dotyczące wojska oraz udziału polskich obywateli w obronie kraju, np. poprzez ćwiczenia wojskowe, tzw. rezerwy. Rezerwa oznacza wszystkich obywateli w wieku 18–60 lat, którzy są zdolni do służby wojskowej (wyłączone są osoby o złym stanie zdrowia lub opiekujące się dziećmi, osobami z niepełnosprawnością czy seniorami).

Jak ocenia Pan/i poszczególne zmiany wprowadzone ustawą o obronie Ojczyzny? Proszę wskazać na skali 1–5, gdzie 1 oznacza bardzo złą ocenę, a 5 – bardzo dobrą ocenę.

a)	Zwiększenie liczebności wojska do 300 tysięcy	1 2 3 4 5
b)	Zwiększenie wydatków na potrzeby wojska z 2% do 3% PKB od 2023 r.	1 2 3 4 5
c)	Tworzenie dodatkowych źródeł finansowania takich jak Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych	1 2 3 4 5
d)	Zwiększenie liczby przeszkolonych żołnierzy rezerwy i stworzenie Polakom możliwości zdobycia i podtrzymania zdolności do obrony Ojczyzny	1 2 3 4 5
e)	Intensyfikacja ćwiczeń żołnierzy rezerwy	1 2 3 4 5

13. Jak ocenia Pan/i swoją wiedzę na temat ćwiczeń rezerwy? (jedna odpowiedź)

- Moja wiedza jest wystarczająca
- Moja wiedza jest zbyt mała
- Nie umiem ocenić
- Nie interesuję się ćwiczeniami rezerwy

14. Jak ocenia Pan/i swoją wiedzę na temat Wojska Polskiego? (jedna odpowiedź)

- Moja wiedza jest wystarczająca
- Moja wiedza jest zbyt mała
- Nie umiem ocenić
- Nie interesuję się Wojskiem Polskim

15. Jakie są Pana/i zdaniem główne powody, które motywują ludzi do udziału w ćwiczeniach wojskowych? Proszę wskazać na skali 1–5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 – zdecydowanie się zgadzam.

a)	Godne zarobki, dodatki finansowe	1 2 3 4 5
b)	Chęć rozwoju i podniesienia kwalifikacji	1 2 3 4 5
c)	Poczucie obowiązku	1 2 3 4 5
d)	Tradycje rodzinne	1 2 3 4 5
e)	Chęć przeżycia przygody i sprawdzenia się	1 2 3 4 5
f)	Dużo wolnego czasu	1 2 3 4 5
g)	Chęć poprawy kondycji fizycznej	1 2 3 4 5
h)	Chęć zdobycia wiedzy o obronności, o wojsku	1 2 3 4 5

16. Czy jest Pan/i zainteresowany/a jakąkolwiek formą służby wojskowej? (jedna odpowiedź)

- Tak, zamierzam się zgłosić
- Jestem skłonny/a to rozważyć
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Trudno powiedzieć

17. (jeśli na pyt. 16 odpowiedź a lub b) Proszę podać, jakimi formami służby wojskowej jest Pan/i zainteresowany(a). Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- Dobrowolną zasadniczą służbą wojskową
- Zawodową służbą wojskową
- Terytorialną służbą wojskową (WOT)
- Służbą w trakcie studiów (stypendia wojskowe, Legia Akademicka)
- Służbą w rezerwie aktywnej
- Nie wiem/trudno powiedzieć

18. Czy zgadza się Pan/i, czy też nie zgadza z następującymi twierdzeniami? Proszę wskazać na skali 1–5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 – zdecydowanie się zgadzam.

a)	Należy wprowadzić 9-miesięczną obowiązkową służbę wojskową dla młodych mężczyzn, którzy nie poszli na studia, jak przed 2009 rokiem.	1 2 3 4 5
b)	Należy wprowadzić 9-miesięczną obowiązkową służbę wojskową dla młodych kobiet i mężczyzn po szkole ponadpodstawowej, którzy nie poszli na studia.	1 2 3 4 5
c)	Należy wprowadzić 9-miesięczną obowiązkową służbę wojskową dla wszystkich mężczyzn i kobiet, którzy posiadają kwalifikacje przydatne w wojsku	1 2 3 4 5

19. Z jakich mediów społecznościowych Pan/i korzysta? Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- Twitter
- Facebook
- Instagram
- TikTok
- Telegram
- Inne
- Nie korzystam z mediów społecznościowych
- Trudno powiedzieć

20. Skąd zazwyczaj czerpie Pan/i aktualne informacje o wydarzeniach

w Polsce i na świecie? Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- Media społecznościowe (Facebook, Twitter, Instagram, TikTok)
- Rozmowy ze znajomymi
- Telewizja
- Radio
- Prasa
- Portale internetowe
- Oficjalne źródła rządowe
- Inne
- Trudno powiedzieć

METRYCZKA

M1 Płeć

- Kobieta
- Mężczyzna

M2 Wiek

- 18–29
- 30–39
- 40–49
- 50–55

M3 Wykształcenie

- Podstawowe
- Zawodowe
- Średnie
- Wyższe

M4 Czy posiada Pan/i dzieci do 18 roku życia?

- Tak
- Nie

M5 Dochód indywidualny miesięczny netto (na rękę)

- Brak dochodu
- Poniżej 2000 zł
- 2000–2999 zł

- d) 3000–3999 zł
- e) 4000–4999 zł
- f) 5000–6999 zł
- g) 7000 i więcej zł

M6 Wielkość miejscowości zamieszkania

- a) Wieś
- b) Miasto do 50 tys. mieszkańców
- c) Miasto powyżej 50 – do 250 tys. mieszkańców
- d) Miasto powyżej 250 – do 500 tys. mieszkańców
- e) Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców

M7 Jaki jest Pana/i status zawodowy?

- a) Właściciel/współwłaściciel firm
- b) Dyrektor/kierownik
- c) Specjalista
- d) Pracownik administracji lub usług
- e) Robotnik
- f) Rolnik
- g) Uczeń/student
- h) Bezrobotny
- i) Gospodyni domowa
- j) Emeryt/rencista
- k) Inny

M8 Województwo zamieszkania

- a) dolnośląskie
- b) kujawsko-pomorskie
- c) lubelskie
- d) lubuskie
- e) łódzkie
- f) małopolskie
- g) mazowieckie
- h) opolskie
- i) podkarpackie
- j) podlaskie

- k) pomorskie
- l) śląskie
- ł) świętokrzyskie
- m) warmińsko-mazurskie
- n) wielkopolskie
- o) zachodniopomorskie

M9 Czy Pan/Pani odbył(a) kiedykolwiek służbę wojskową?

- a) Tak, zasadniczą służbę wojskową – z poboru
- b) Tak, zawodową/kontraktową służbę wojskową
- c) Tak, inny rodzaj służby wojskowej
- d) Nie

M10 Czy Pan/Pani lub ktoś z Pana/i najbliższej rodziny jest żołnierzem lub funkcjonariuszem służb mundurowych (policja, straż pożarna, straż graniczna, inne) w służbie czynnej?

- a) Tak
- b) Nie

M11 Czy wśród bliskiej rodziny ma Pan/Pani żołnierzy zawodowych/żołnierzy emerytowanych/żołnierzy WOT?

- a) Tak
- b) Nie

M12 (*Pytanie dobrowolne*) Jak określiłby/aby Pan/i swoje poglądy polityczne?

- a) Zdecydowanie lewicowe
- b) Raczej lewicowe
- c) Centrowe
- d) Raczej prawicowe
- e) Zdecydowanie prawicowe
- f) Trudno powiedzieć
- g) Odmowa odpowiedzi

USTAWA O OBRONIE OJCZYZNY W OCZACH POLAKÓW

Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. poz. 2305 i z 2023 r. poz. 347) jest wynikiem wielomiesięcznych prac nad kodyfikacją prawa wojskowego. Skupia w sobie przepisy aż 14 innych ustaw, w tym ustawę o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z listopada 1967 r., które zostały uporządkowane i dostosowane do współczesnych realiów w jednym akcie prawnym.

Wcześniej rozpoczęte prace miały swój finał w niezwykle trudnym momencie, tj. w chwili agresji Rosji na Ukrainę. Agresja ta z uwagi na oczywiste implikacje dla bezpieczeństwa Polski była motorem do bardzo szybkich działań ustawodawczych i przyjęcia ustawy przy niemal pełnym konsensusie wszystkich sił politycznych. Ustawa, po intensywnych pracach w Sejmowej Komisji Obrony Narodowej, została przyjęta większością 450 głosów (wstrzymało się zaledwie 5 posłów, a 5 nie głosowało)². Senat nie wniósł poprawek, a Prezydent podpisał ustawę już 17 marca 2022 roku.

Do najważniejszych zmian, które zostały wprowadzone w zakresie powszechnego obowiązku obrony zaliczyć należy:

– **zwiększenie finansowania Sił Zbrojnych** – na podstawie przepisów ustawy już w 2022 roku potrzeby obronne RP finansowane były z budżetu państwa w wysokości 2,2% PKB. A już w 2023 roku poziom wydatków obronnych zo-

stał zwiększony do 3 % PKB. Dodatkowo finansowanie sił zbrojnych zapewniło, zgodnie z ustawą, utworzenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych przy Banku Gospodarstwa Krajowego, który będzie zasilany m.in. wpływami ze skarbowych papierów wartościowych, obligacji BGK objętych gwarancjami Skarbu Państwa;

– **stworzenie nowych rodzajów służby wojskowej** – zgodnie z ustawą o obronie Ojczyzny rodzaje służby wojskowej to: służba czynna, służba w rezerwie i służba w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

W służbie czynnej wyróżniamy: zawodową służbę wojskową, terytorialną służbę wojskową oraz zasadniczą służbę wojskową (trwale będącą w stanie zawieszenia). Wprowadzono także nowy rodzaj – Dobrowolną Zasadniczą Służbę Wojskową (DZSW). Służba ta pełniona jest przez 12 miesięcy. Dzieli się na dwa etapy. Pierwszy, etap szkolenia podstawowego trwa 28 dni i kończony się przysięgą wojskową. Drugi, 11-miesięczny, jest etapem specjalistycznym połączonym z wykonywaniem obowiązków na stanowisku służbowym. Przez cały okres odbywania DZSW przysługuje uposażenie w wysokości najniższego uposażenia żołnierza zawodowego, które wynosi w 2023 roku 4960 zł. Podane długości etapów służby są wartościami maksymalnymi, każdy z nich można skrócić.

Zmianami objęto także służbę w rezerwie, którą dzielimy na aktywną i pasywną. Co ważne, ustawa przewiduje istotną intensyfikację ćwiczeń, które – w przeciwieństwie do DZSW – są obowiązkowe.

² <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/Przebieg-Proc.xsp?nr=2052>, (dostęp: 5.04.2023 r.).

Aktywną rezerwę tworzą osoby, które zgłosiły chęć pełnienia takiej służby. Odbywa się ona raz na kwartał, jednorazowo przez co najmniej 2 dni w czasie wolnym od pracy lub jednorazowo przez 14 dni, co najmniej raz na 3 lata. Aktywną rezerwę tworzą osoby, które nie ukończyły 55 roku życia albo w przypadku osób posiadających stopień podoficerski lub oficerski – 63 roku życia.

W pasywnej rezerwie znajdują się osoby z uregulowanym stosunkiem do służby wojskowej. Ich ćwiczenia mogą być jednodniowe, krótkotrwałe (do 30 dni), długotrwałe (do 90 dni) lub rotacyjne (łącznie do 30 dni, odbywane z przerwami w określonych dniach w ciągu danego roku kalendarzowego);

– **zmiany w rekrutacji i kwalifikacji wojskowej** – na mocy ustawy zlikwidowane zostały wojewódzkie sztaby wojskowe, wojskowe komendy uzupełnień oraz pracownie psychologiczne. W ich miejsce powstało Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji w Warszawie z 15 ośrodkami zamiejscowymi w pozostałych miastach wojewódzkich.

Ponadto nadzór nad kwalifikacją wojskową został powierzony Ministrowi Obrony Narodowej (wcześniej sprawował go Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji), a bieżący nadzór nadal sprawują wojewodowie. Rejestracji podlegają oso-

by objęte obowiązkiem obronnym, które poddane zostają kwalifikacji wojskowej określającej zdolność do pełnienia służby.

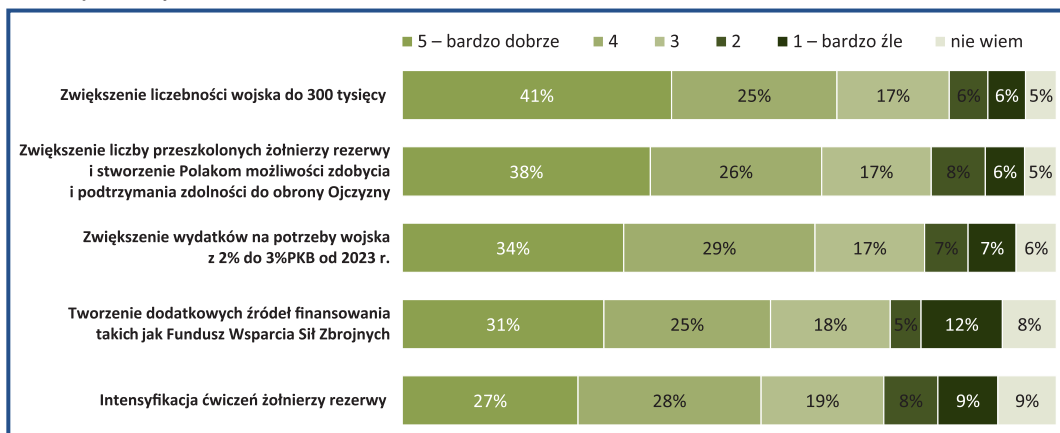
Wszystkie powyższe rozwiązania mają jeden cel – pozwolą zwiększyć liczebność Sił Zbrojnych RP do 300 tysięcy żołnierzy oraz odbudować system rezerw. Będzie to około 250 tysięcy żołnierzy zawodowych i około 50 tysięcy żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej.

Zmiany wprowadzone ustawą o obronie Ojczyzny istotnie zmieniają zakres powszechnego obowiązku obrony oraz ustanawiają nowe obowiązki dla wszystkich obywateli, m.in. przez intensyfikację ćwiczeń rezerwy. W związku z powyższym zadaliśmy respondentom pytania dotyczące oceny rozwiązań przyjętych w ustawie o obronie Ojczyzny.

Ocena zmian wprowadzonych ustawą jest w większości pozytywna. Blisko dwie trzecie respondentów (66%) pozytywnie oceniło planowane zwiększenie liczebności wojska do 300 tysięcy, zwiększenie liczby przeszkolonych żołnierzy rezerwy (64%) oraz zwiększenie wydatków na potrzeby wojska z 2% do 3% PKB (63% ocen bardzo dobrych lub dobrych). Ponad połowa badanych oceniła pozytywnie tworzenie dodatkowych źródeł finansowania takich jak Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych (56%) oraz intensyfikację ćwiczeń żołnierzy rezerwy (55%).

Q: Jak ocenia Pan/i poszczególne zmiany wprowadzone ustawą o obronie Ojczyzny?

Proszę wskazać na skali 1–5, gdzie 1 oznacza bardzo złą ocenę, a 5 – bardzo dobrą ocenę.

3

10

Jednym z wiodących rozwiązań, jakie niesie ustawa o obronie Ojczyzny, jest podniesienie potencjału Sił Zbrojnych RP przez zwiększenie liczby żołnierzy. Zwiększenie liczebności wojska do 300 tysięcy popiera aż 66% respondentów, a tylko 12% uznaje to za działanie niewłaściwe. Zwiększenie wydatków na potrzeby wojska z 2% do 3% PKB od 2023 roku popiera natomiast 63% Polaków, a jedynie 14% jest temu przeciwnych.

64% Polaków popiera zwiększenie liczby przeszkolonych żołnierzy rezerwy i stworzenie Polakom możliwości zdobycia i podtrzymania zdolności do obrony Ojczyzny, 14% jest przeciwnych takiemu rozwiązaniu.

Nieznacznie mniej, bo 56% respondentów pozytywnie ocenia tworzenie dodatkowych źródeł finansowania takich jak Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych,

a negatywnie odnosi się do tego pomysłu 17%.

Intensyfikacja ćwiczeń żołnierzy rezerwy ma poparcie 55% badanych, przy negatywnej opinii 17%.

Wynika z tego, że większość społeczeństwa ma świadomość, że zwiększenie stanu ilościowego i dalsza modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP są niezbędne, aby zapewnić krajowi bezpieczeństwo oraz suwerenność.

Analizując powyższe dane, można założyć, że mężczyźni nieco częściej niż kobiety pozytywnie oceniają zwiększenie wydatków na potrzeby wojska z 2% do 3% PKB. Osoby młodsze częściej niż starsi badani pozytywnie oceniają zmiany wprowadzone ustawą, np. poparcie dla tworzenia dodatkowych źródeł

³ Opracowanie wykresów i tabel: Instytut Badań Rynkowych i Społecznych.

finansowania wojska oraz dla zwiększenia liczebności polskiej armii spada wraz z wiekiem. Respondenci w wieku 40–49

lat w nieco większym stopniu niż pozostali popierają zwiększanie wydatków na wojsko.

Q: Jak ocenia Pan/i poszczególne zmiany wprowadzone ustawą o obronie Ojczyzny?

Proszę wskazać na skali 1–5, gdzie 1 oznacza bardzo złą ocenę, a 5 – bardzo dobrą ocenę.

	TOTAL	PŁEĆ		WIEK			
		kobieta	mężczyzna	18–29	30–39	40–49	50–59
Zwiększenie liczebności wojska do 300 tysięcy	66%	65%	67%	71%	66%	64%	61%
Zwiększenie liczby przeszkolonych żołnierzy rezerwy i stworzenie Polakom możliwości zdobycia i podtrzymania zdolności do obrony Ojczyzny	64%	64%	65%	68%	66%	60%	62%
Zwiększenie wydatków na potrzeby wojska z 2% do 3% PKB od 2023 r.	63%	57%	69%	63%	61%	66%	62%
Tworzenie dodatkowych źródeł finansowania takich jak Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych	56%	55%	57%	65%	58%	51%	46%
Intensyfikacja ćwiczeń żołnierzy rezerwy	55%	55%	54%	59%	55%	51%	54%

Jednocześnie widzimy korelację pomiędzy deklarowanymi poglądami politycznymi oraz zainteresowaniem ćwiczeniami wojskowymi. Osoby o poglądach prawicowych oraz zainteresowani udziałem w ćwiczeniach wojskowych znacznie częściej niż pozostali badani oceniają pozytywnie zmiany wymieniane w ankie-

cie, które zostały wprowadzone ustawą o obronie Ojczyzny. W odniesieniu do osób deklarujących poglądy lewicowe najniższe poparcie ma tworzenie dodatkowych źródeł finansowania takich jak Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych (zaledwie 37%) oraz intensyfikacja ćwiczeń rezerwy (49%).

11

Q: Jak ocenia Pan/i poszczególne zmiany wprowadzone ustawą o obronie Ojczyzny?

Proszę wskazać na skali 1–5, gdzie 1 oznacza bardzo złą ocenę, a 5 – bardzo dobrą ocenę.

	TOTAL	POGLĄDY POLITYCZNE				ZAINTERESOWANIE UDZIAŁEM W ĆWICZENIACH WOJSKOWYCH	
		lewicowe	centrowe	prawicowe	nie wiem	tak	nie
Zwiększenie liczebności wojska do 300 tysięcy	66%	50%	61%	81%	70%	76%	58%
Zwiększenie liczby przeszkolonych żołnierzy rezerwy i stworzenie Polakom możliwości zdobycia i podtrzymania zdolności do obrony Ojczyzny	64%	56%	61%	77%	64%	81%	50%
Zwiększenie wydatków na potrzeby wojska z 2% do 3% PKB od 2023 r.	63%	58%	58%	80%	58%	71%	58%
Tworzenie dodatkowych źródeł finansowania takich jak Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych	56%	39%	54%	74%	56%	68%	47%
Intensyfikacja ćwiczeń żołnierzy rezerwy	55%	49%	49%	68%	53%	72%	41%

Biorąc pod uwagę agresję Rosji na Ukrainę i potencjalne zmiany w postrzeganiu bezpieczeństwa przez Polaków (przejawiającą się m.in. dużym zainteresowaniem przeszkoleniem wojskowym, w tym akcją „Trenuj z wojskiem”⁴ czy zainteresowaniem zajęciami strzeleckimi) zapytano także Polaków o ich zdanie na temat przywrócenia obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej. Co ważne, przywrócenie obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej nie jest obecnie dyskutowane a Polska, podobnie do wielu krajów NATO, przyjęła kierunek profesjonalizacji armii i stworzenia obywatelom różnych form służby wojskowej, czyli zgodnie z ustawą: dobrowolną, stałą lub tymczasową. Żadna z nich nie jest obowiązkowa, a ustawodawca przyjął, że jest to najlepszy sposób na budowanie potencjału profesjonalnych Sił Zbrojnych.

Dla porządku należy jednak wskazać, że ustawa o obronie Ojczyzny przewiduje także możliwość wprowadzenia obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej, co jest oczywiste ze względów bezpieczeństwa. W art. 152 wskazano, że „Obowiązkowa zasadnicza służba wojskowa jest pełniona z uwzględnieniem potrzeb Sił Zbrojnych”. Do jej uruchomienia wymagane jest jednak rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wydane na wniosek Rady Ministrów, który wskazuje termin

⁴ W 2022 r. w jesiennej edycji wzięło udział 4 tysiące osób, a w 2023 r. w czasie ferii – 7 tysięcy.

jej rozpoczęcia i zakończenia, z uwzględnieniem potrzeb Sił Zbrojnych. Jednak obecnie jest to przepis martwy, a rząd nie ma planów przywrócenia takiego rodzaju służby. Pytanie w ankiecie ma więc jedynie charakter badawczy.

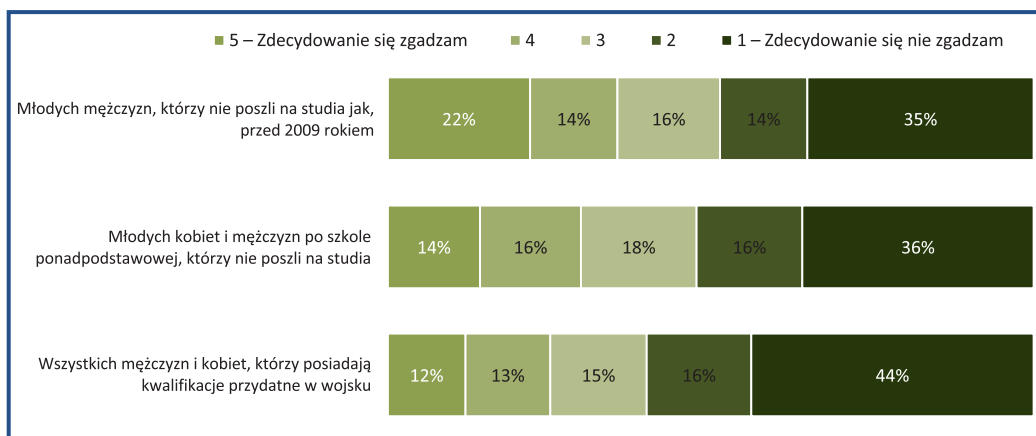
Polakom zadano pytanie dotyczące przywrócenia obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej w wymiarze 9 miesięcy (jak przed 2008 rokiem, w którym nastąpił pierwszy etap profesjonalizacji armii, zakończony 1 stycznia 2010 roku) w odniesieniu do 3 poniższych grup:

- młodych mężczyzn, którzy nie poszli na studia, jak przed 2009 rokiem.
- młodych kobiet i mężczyzn po szkole ponadpodstawowej, którzy nie poszli na studia.
- wszystkich mężczyzn i kobiet, którzy posiadają kwalifikacje przydatne w wojsku

Wyniki pokazują, że jedynie 36% respondentów popiera wprowadzenie 9-miesięcznej obowiązkowej służby wojskowej dla młodych mężczyzn, którzy nie poszli na studia, a 30% uważa, że służba wojskowa powinna być obowiązkowa dla młodych kobiet i mężczyzn, którzy nie studiują. Większość badanych (60%) jest jednak przeciwna wprowadzeniu zasadniczej służby wojskowej dla wszystkich obywateli (kobiet i mężczyzn), którzy posiadają kwalifikacje przydatne w wojsku (poparcie wyraziło zaledwie 25%). Patrz wykres górny, s. 13.

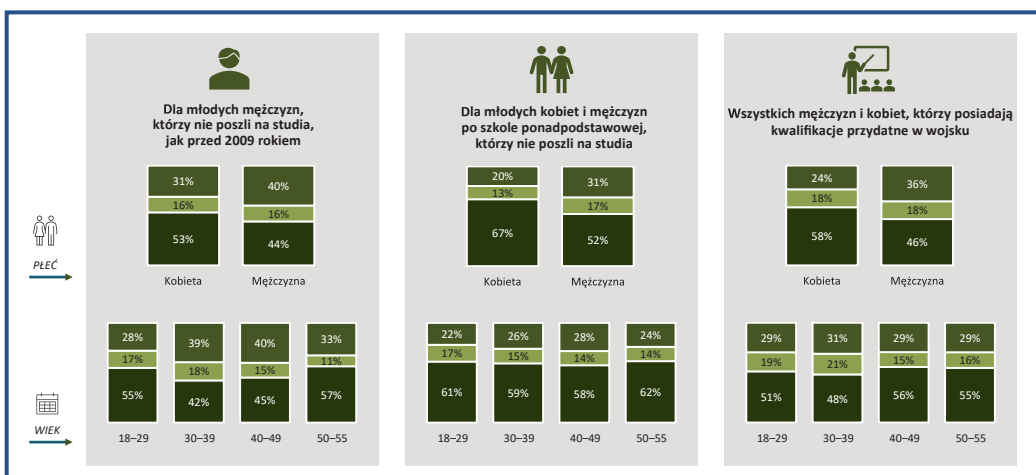

Należy wprowadzić 9-miesięczną obo- wiązkową służbę wojskową dla...

Jednocześnie kobiety częściej niż mężczyźni podchodzą krytycznie do idei wprowadzenia 9-miesięcznej obowiązkowej służby wojskowej dla każdej z grup, a najczęściej sprzeciwiają się temu, by obowiązywała ona młode osoby obydwu płci, które nie poszły na studia (67% negatywnych wskazań). W przypadku młodych

i 61% odpowiedzi negatywnych) i najstarszych respondentów (55%, 57% i 62% negatywnych odpowiedzi). Są to więc osoby, które mogłyby być potencjalnie objęte tym obowiązkiem (respondenci w wieku 18–29 lat) bądź pamiętają zasadniczą służbę wojskową (osoby w wieku 50–55 lat). Patrz wykres poniżej.

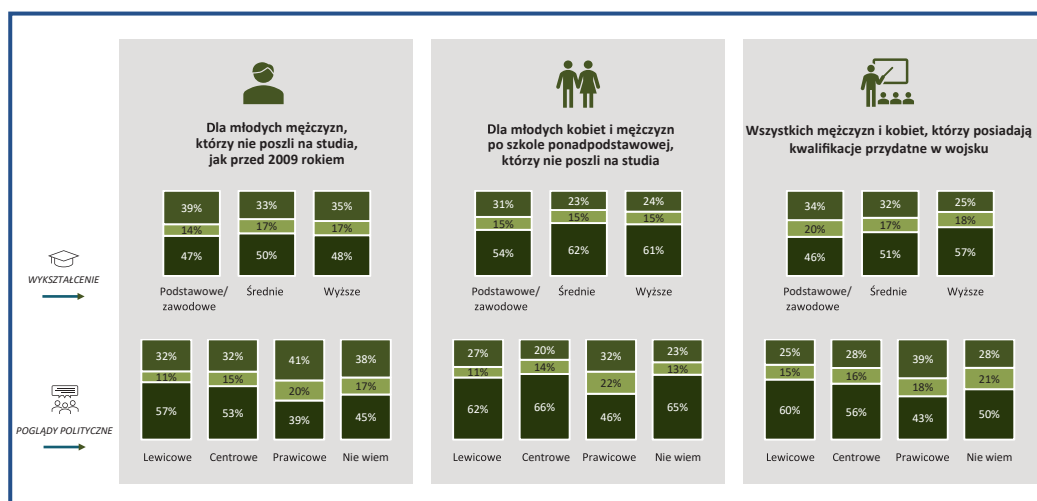

mężczyzn, którzy nie kontynuują edukacji, poglądy różnią się w zależności od ich wieku. Wyższe odsetki wskazań negatywnych notujemy wśród najmłodszych (51%, 55%

Widać więc, że szczególnie negatywnie rozwiązanie oceniają ci, których potencjalnie może ono dotyczyć. Osoby po szkołach średnich i wyższych częściej

niz słabiej wykształceni sprzeciwiają się wprowadzeniu obowiązkowej służby wojskowej dla kobiet i mężczyzn zarówno młodych, jak i posiadających przydatne w wojsku kwalifikacje. Z kolei badani

o poglądach prawicowych częściej popierają pomysł, by wprowadzić 9-miesięczną obowiązkową służbę wojskową dla każdej z trzech analizowanych grup (32% wskazań). Patrz wykres poniżej.

Badania pokazują więc, że przyjęte w ustawie rozwiązania dotyczące dobrowolnych form służby wojskowej mają najwyższe poparcie społeczne, a rezygnacja z obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej była rozwiązaniem akceptowalnym społecznie. Nie ma też obecnie podłoża w opinii publicznej do rozmowy o powrocie do obowiązkowej służby wojskowej w Polsce.

Ponadto w odniesieniu do rozwiązań zawartych w ustawie o obronie Ojczyzny, większość badanych pozytywnie ocenia poszczególne zmiany wprowadzone ustawą. Przede wszystkim zwiększenie liczebności wojska, zwiększenie liczby przeszkolonych żołnierzy rezerwy oraz zwiększenie wydatków na potrzeby wojska (każdorazowo ponad 60% wskazań pozytywnych). Nieco

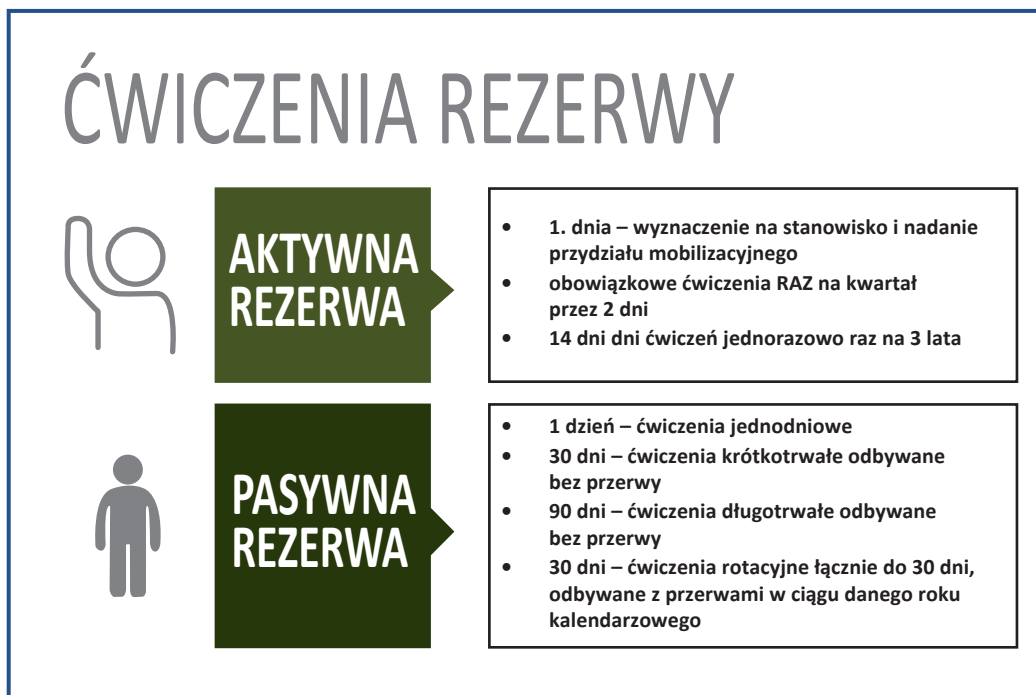
mniejszym, ale nadal bardzo dużym poparciem cieszy się tworzenie dodatkowych źródeł finansowania oraz intensyfikacja ćwiczeń żołnierzy rezerwy, wobec których aprobatą wynosi ponad 50% wskazań.

STOSUNEK POLAKÓW DO OBOWIĄZKOWYCH ĆWICZEŃ WOJSKOWYCH

Przed wejściem w życie ustawy o obronie Ojczyzny ćwiczenia wojskowe rezerwistów nie były niczym nowym w polskim systemie prawnym. Jednak z uwagi na ich bardzo małą skalę świadomość na ich temat była znikoma. W sposób oczywisty po agresji Rosji na Ukrainę nastąpiła po pierwsze, intensyfikacja ćwiczeń rezerwy. Po drugie, w zakresie podmiotowym objęły one znacznie szerszą grupę Polaków, tym samym stały

się dla nich bardziej widoczne. Kiedyś były jedynie mglistą ideą i dotyczyły ograniczonej grupy osób, dziś pojawiły się w świadomości jako realny obowiązek dotyczący praktycznie każdego Polaka w wieku od 18 do 55 lat, który posiada kategorię zdrowia A.

Obecnie służba w rezerwie zarówno aktywnej, jak i pasywnej pełniona jest w formie ćwiczeń wojskowych. W wielu przypadkach odbywają się one w dniach, które dla rezerwistów są dniami pracy. Patrz, schemat poniżej.

Ciekawym socjologicznie był moment, w którym w przestrzeni informacyjnej pojawiła się wiadomość o ustaleniu maksymalnego limitu szkoleniowego w 2023 roku na poziomie 200 tysięcy żołnierzy rezerwy. Limit ten wprowadzono rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie określenia liczby osób, które w 2023 r. mogą być powołane do czynnej służby wojskowej, oraz liczby osób, które mogą pełnić służbę wojskową w rezerwie w ramach

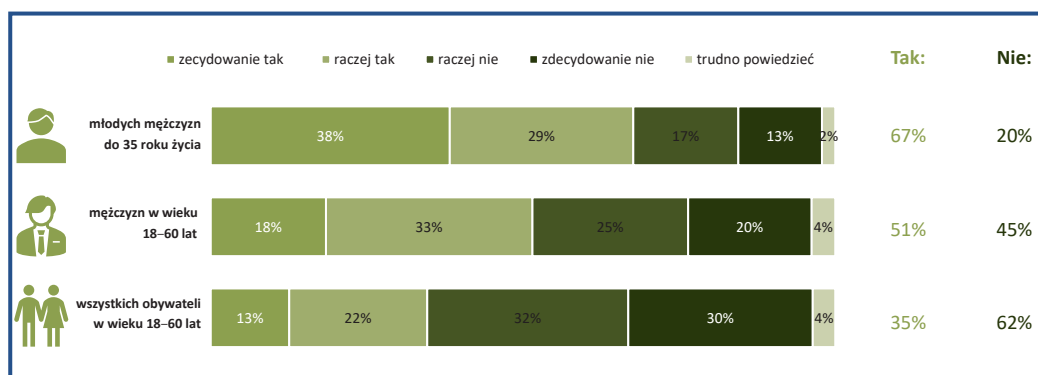
odbywania ćwiczeń wojskowych (Dz.U. poz. 2849)⁵.

Sama liczba, która stanowi jedynie górną granicę, wywołała na tyle duże zaniepokojenie, że sprawę komentował wtedy szef Centralnego Wojskowego Centrum

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie określenia liczby osób, które w 2023 r. mogą być powołane do czynnej służby wojskowej, oraz liczby osób, które mogą pełnić służbę wojskową w rezerwie w ramach odbywania ćwiczeń wojskowych (sejm.gov.pl), (dostęp: 12.05.2023 r.).

Rekrutacji gen. bryg. Mirosław Bryś⁶. Informował on m.in., że na ćwiczenia rezerwy zostaną zaproszeni przede wszystkim ci, którzy odbyli służbę wojskową, mają złożoną przysięgę wojskową i nadany przy-

W związku z tym zadaliśmy Polakom pytania, czy w Polsce powinny być wprowadzone obowiązkowe ćwiczenia wojskowe oraz dla jakich grup. Patrz wykres poniżej.

dział mobilizacyjny w konkretnej jednostce wojskowej. Ale powoływane będą także osoby, które do tej pory nie przeszły przeszkolenia wojskowego. Kryterium – to specjalności przydatne wojsku, czyli powoływani mogą być np. lekarze, pielęgniarki, sanitariusze, informatycy, kierowcy i prawnicy.

Objawiła się wtedy niewiedza Polaków i obawy związane z realizacją konstytucyjnego obowiązku obrony Ojczyzny. Gdy ćwiczenia rezerwy faktycznie dotyczyły wąskiej grupy osób, obowiązek ten nie wzbudzał żadnych emocji. Jednak kiedy okazało się, że może objąć każdego Polaka, wtedy sam fakt istnienia obowiązku związanego z ćwiczeniami mocno utrwalił się w świadomości Polaków.

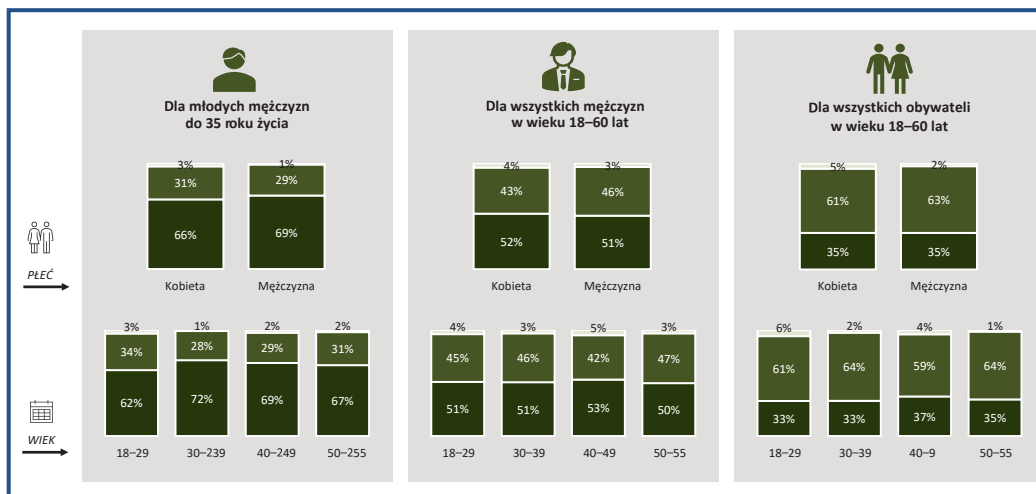
⁶ https://www.wojskonews.pl/article,powolania_na_cwiczenia_rezerwy_szef_rekrutacji_odpowiada_na_pytania.html, (dostęp: 12.05.2023 r.); <https://www.tvp.info/64998005/wojsko-cwiczenia-rezerwistow-w-2023-roku-kto-dostanie-powolanie-kryteria-mobilizacyjne>, (dostęp: 12.05.2023 r.).

Spśród zaproponowanych w pytaniu opcji badani najczęściej opowiadają się za wprowadzeniem obowiązkowych ćwiczeń wojskowych dla młodych mężczyzn przed 35. rokiem życia (67% wskazań). Co drugi respondent twierdzi, że obowiązkowe ćwiczenia wojskowe powinny obejmować wszystkich mężczyzn (51%), zaś mniej więcej co trzeci popiera ideę, by takimi ćwiczeniami zostali objęci wszyscy obywatele (35%). Widzimy więc, że choć początkowo informacja o zwiększonych ćwiczeniach rezerwy wywołała pewien niepokój, to poparcie dla udziału w ćwiczeniach mężczyzn, szczególnie młodych, jest bardzo wysokie.

Respondenci, którzy chcieliby osobiście wziąć udział w ćwiczeniach wojskowych częściej niż osoby niezainteresowane popierają ich wprowadzenie dla każdej z trzech analizowanych grup. Jednak najczęściej uważają oni, że ćwiczenia powinny dotyczyć młodych mężczyzn (92%).

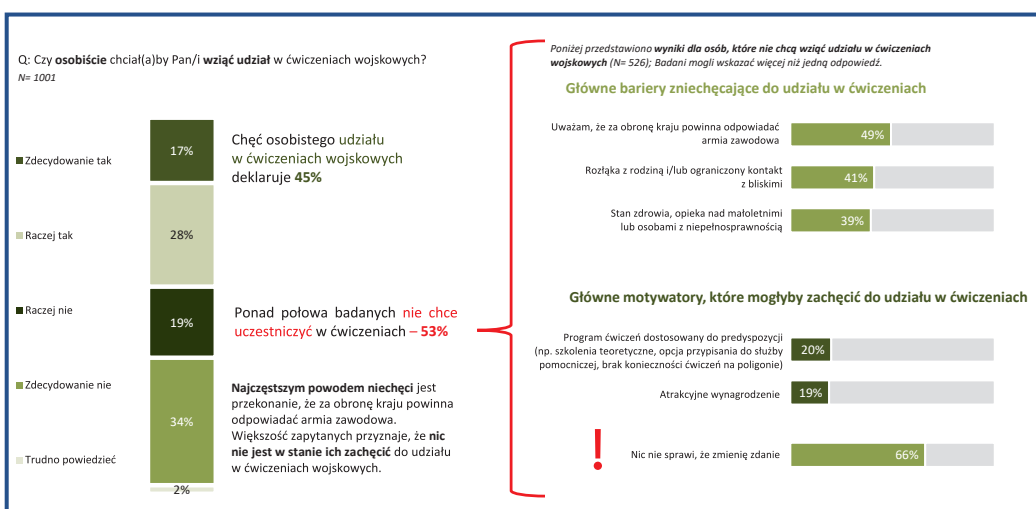
Płeć i wiek nie różnicują opinii na temat wprowadzenia obowiązkowych ćwiczeń wojskowych dla poszczególnych grup. Jedynie najmłodszy badani nieco częściej niż pozostali sprzeciwiają się obowiązkowym ćwiczeniom, które miałyby dotyczyć mężczyzn przed 35 rokiem życia. Patrz wykres poniżej.

ze względu na poglądy polityczne, obserwujemy, że im bliżej prawicy, tym wyższy jest poziom poparcia dla ćwiczeń wojskowych obowiązujących mężczyzn. W przypadku pytania o ćwiczenia dla wszystkich obywateli opinie osób zorientowanych lewicowo i prawicowo są podobne.

Jednocześnie osoby, które mają niepełnoletnie dzieci, wyraźnie częściej niż pozostali badani, sprzeciwiają się wprowadzeniu obowiązkowych ćwiczeń wojskowych dla wszystkich obywateli. Analizując dane

Co jednak ciekawe, przy dużym poparciu dla idei ćwiczeń wojskowych chęć osobistego udziału w ćwiczeniach wojskowych deklaruje 45% respondentów, a 53% jest im niechętna. Patrz wykres poniżej.

Biorąc pod uwagę opinie respondentów chętnych do odbycia ćwiczeń wojskowych, widać że w tej grupie mężczyźni nieco częściej niż kobiety są zainteresowani osobistym udziałem w nich, przy czym jest to stosunkowo niewielka różnica (48% do 42%). Jednocześnie im młodsi badani, tym częściej deklarują gotowość do ćwiczeń (53% deklaracji respondentów w wieku 18–29 lat oraz 33% w wieku 50–55 lat). Absolwenci szkół wyższych częściej niż słabiej wykształceni ankietowani potwierdzają chęć udziału w ćwiczeniach (51% do 41%), natomiast osoby o poglądach lewicowych częściej niż pozostali wyrażają niechęć do uczestnictwa (66%).

Poziom wiedzy istotnie przekłada się na stosunek do odbycia ćwiczeń. Zgodnie z deklaracjami poziom wiedzy na temat ćwiczeń rezerwy jest niski – jedynie 14% badanych uważa, że ich wiedza jest wystarczająca. Pozostali albo nie czują się w odpowiednim stopniu poinformowani (30%), albo w ogóle nie interesują się tym tematem (28%). Wysoki odsetek respondentów nie potrafi nawet ocenić stanu swojej wiedzy w tym zakresie (28%).

Mężczyźni lepiej niż kobiety oceniają swoją wiedzę na temat ćwiczeń rezerwy. Najstarsi ankietowani częściej niż pozostali wskazują, że ich wiedza jest wystarczająca, zaś niedobór informacji częściej zgłaszają osoby przed 40 rokiem życia.

Respondenci, którzy nie są powiązani ze służbami mundurowymi częściej przyznają, że nie są zainteresowani ćwiczeniami rezerwy. Jednocześnie osoby, które są w służbach mundurowych lub mają taką

osobę w rodzinie równie często (co pozostali pytani) przyznają, że ich wiedza o ćwiczeniach rezerwy jest niewystarczająca.

Badani, którzy deklarują wystarczający poziom wiedzy na temat ćwiczeń rezerwy nieco częściej niż pozostali deklarują zainteresowanie osobistym udziałem w ćwiczeniach (58%). Dla porównania, osoby które deklarują niski poziom wiedzy o ćwiczeniach jedynie w 28% chciałyby je odbyć. Podobnie jest z funkcjonariuszami służb mundurowych lub osobami, które mają funkcjonariusza bądź żołnierza w rodzinie (a tym samym posiadają wiedzę o ćwiczeniach „z pierwszej ręki”). Częściej wskazują oni na chęć wzięcia udziału w ćwiczeniach wojskowych (odpowiednio 57 i 58%).

Z uwagi na deficyt wiedzy o ćwiczeniach widać potrzebę przeprowadzenia kampanii informacyjnych w tym zakresie. Powyższe wyniki wskazują bowiem, że zwiększenie poziomu wiedzy na temat ćwiczeń może przekonać część Polaków do tej formy wypełniania obowiązku obrony Ojczyzny. Oprócz kampanii informacyjnych wiedza ta będzie się w sposób naturalny poszerzać wraz z kolejnymi powołaniami.

Warto przypomnieć, że badaniem objęto wyłącznie podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony w postaci ćwiczeń rezerwy, czyli osoby w wieku 18–55 lat. Oznacza to, że respondenci wypowiedzieli się w sprawie, która ich bezpośrednio dotyczy.

Ankietowanych z negatywnym nastawieniem do ćwiczeń zapytano dodatkowo,

jakie są powody takiej postawy oraz czy istnieją czynniki, które mogłyby ją zmienić.

Okazuje się, że głównymi powodami są: przekonanie, że zadanie obrony Ojczyzny ciąży na armii zawodowej (49%), niechęć do rozłąki z rodziną (41%) oraz stan zdrowia respondenta lub sprawowanie opieki nad członkiem rodziny (39%). Uszczerbku na zdrowiu obawia się 30% badanych.

Opinia, że za obronę kraju powinna odpowiadać armia zawodowa jest częściej podzielana przez lepiej wykształconych badanych. Niechęć do udziału w ćwiczeniach wojskowych ze względu na rozłąkę z rodziną jest częstsza wśród kobiet oraz osób przed 30 rokiem życia. Im starsi respondenci tym częściej wskazują, że nie chcą uczestniczyć w ćwiczeniach ze względu na stan zdrowia lub sprawowanie opieki nad osobami zależnymi. Natomiast im młodszy badani, tym częściej obawiają się niesprostania wymogom i/lub nie chcą się podporządkować dyscyplinie wojskowej. Patrz, wykres poniżej.

w ćwiczeniach wojskowych. Dostosowanie programu ćwiczeń do predyspozycji (np. brak konieczności ćwiczeń na poligonie) częściej zachęciłoby osoby przed 50 rokiem życia oraz osoby z wykształceniem średnim lub wyższym. Atrakcyjne wynagrodzenie częściej byłoby dobrym motywatorem dla osób przed 40 rokiem życia (zwłaszcza dla najmłodszej grupy badanych) oraz dla absolwentów szkół średnich. Patrz, wykres górny, s. 20.

Pomimo początkowo negatywnego odniesienia do udziału w ćwiczeniach część respondentów zadeklarowała, że do zmiany decyzji zmotywowałby ich program szkolenia przystosowany do ich możliwości (taka zmiana przekonałaby 20% spośród respondentów deklarujących brak chęci udziału w ćwiczeniach) oraz atrakcyjne wynagrodzenie (19%). Brak chęci i możliwości zmiany decyzji zadeklarowało 66%. Warto podkreślić, że co piąty zapytany byłby skłonny zmienić zdanie i wziąć udział

Q: **Dlaczego nie chciał(a)by Pan/i wziąć udziału w ćwiczeniach wojskowych? Jakie są główne powody?** Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

NISKA WARTOŚĆ / WYSOKA WARTOŚĆ

Wyniki dla osób, które nie chcą wziąć udziału w ćwiczeniach wojskowych (N= 526); Badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź. Pominęto odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz „inne”.	TOTAL	PŁEĆ		WIEK				WYKSZTAŁCENIE		
		kobieta	mężczyzna	18-29	30-39	40-49	50-55	podstawowe/ zawodowe	średnie	wyższe
Uważam, że za obronę kraju powinna odpowiadać armia zawodowa	49%	45%	54%	44%	50%	54%	45%	29%	51%	64%
Rozłąka z rodziną i/lub ograniczony kontakt z bliskimi	41%	50%	31%	52%	39%	43%	29%	39%	44%	39%
Nie jestem w stanie uczestniczyć w ćwiczeniach ze względu na stan zdrowia, opiekę nad małymi dziećmi lub osobami z niepełnosprawnością	39%	43%	36%	25%	38%	47%	47%	34%	48%	33%
Obawa przed kontuzją, uszczerbkiem na zdrowiu	30%	32%	29%	35%	31%	23%	36%	25%	30%	34%
Utrata płynności finansowej, zmniejszenie dochodów	27%	27%	28%	25%	29%	31%	22%	12%	34%	30%
Przerwa w edukacji lub karierze zawodowej	27%	19%	35%	39%	20%	29%	17%	7%	31%	35%
Względy światopoglądowe np. pacyfizm	19%	19%	18%	22%	15%	18%	22%	10%	21%	22%
Obawa przed niesprostaniem wymogom, porażką	17%	20%	15%	27%	19%	13%	10%	7%	24%	17%
Niechęć do podporządkowania się dyscyplinie wojskowej	17%	18%	16%	25%	17%	14%	14%	8%	21%	19%
Obawa przed upokorzeniem	12%	12%	12%	19%	13%	8%	9%	7%	15%	11%

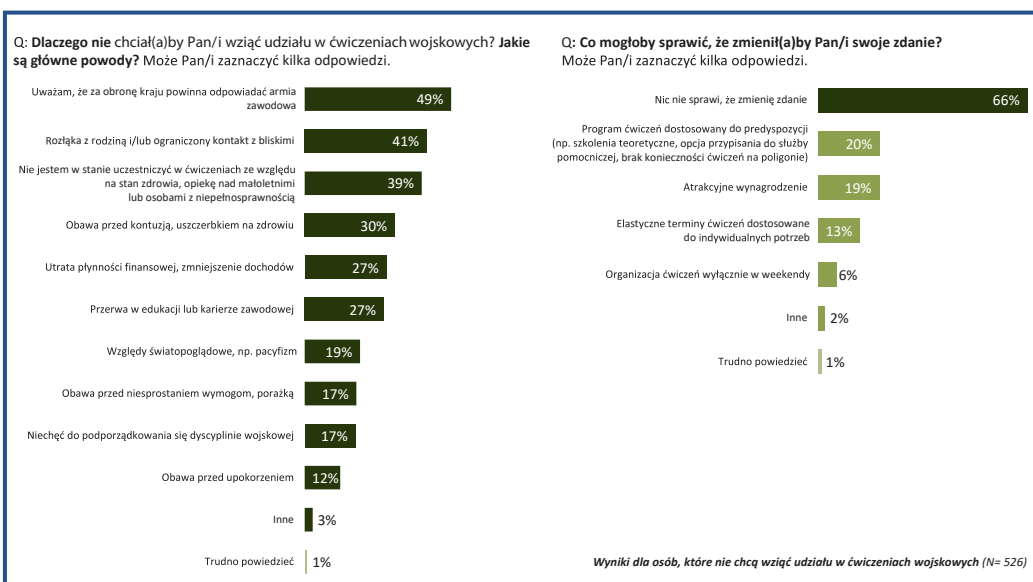
Starsi respondenci oraz słabiej wykształceni są mniej skłonni do zmiany swojej niechętniej postawy wobec uczestnictwa

w ćwiczeniach, jeśli miałyby opcję zamiany ćwiczeń na poligonie np. na szkolenia teoretyczne. Patrz, wykres dolny, s. 20.

Q: Co mogłoby sprawić, że zmieni(a)by Pan/i swoje zdanie? Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

NISKA WARTOŚĆ / WYSOKA WARTOŚĆ

Wyniki dla osób, które nie chcą wziąć udziału w ćwiczeniach wojskowych (N= 526). Badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz „inne”.	TOTAL	PŁEĆ		WIEK				WYKSZTAŁCENIE		
		kobieta	mężczyzna	18-29	30-39	40-49	50-55	podstawowe/ zawodowe	średnie	wyższe
Nic nie sprawi, że zmienię zdanie !	66%	65%	68%	54%	62%	67%	85%	84%	61%	58%
Program ćwiczeń dostosowany do predyspozycji (np. szkolenia teoretyczne, opcja przypisania do służby pomocniczej, brak konieczności ćwiczeń na poligonie)	20%	19%	20%	22%	19%	24%	9%	5%	21%	29%
Atrakcyjne wynagrodzenie	19%	23%	15%	37%	25%	9%	6%	8%	27%	19%
Elastyczne terminy ćwiczeń dostosowane do indywidualnych potrzeb	13%	12%	14%	13%	16%	14%	7%	6%	14%	17%
Organizacja ćwiczeń wyłącznie w weekendy	6%	4%	8%	5%	9%	6%	1%	3%	6%	9%

Istnieje więc potencjał do zmiany części opinii, bo nie są one negatywne wobec samej idei ćwiczeń, ale sposobu ich prowadzenia lub wyobrażenia o tym. Większa elastyczność w sposobie prowadzenia ćwiczeń wojskowych mogłaby nakłonić liczniejszą grupę Polaków do ich odbycia.

W opinii respondentów głównymi zachętami do wzięcia udziału w ćwiczeniach wojskowych są benefity finansowe (59%), chęć przeżycia przygody i sprawdzenia

się (55%), chęć podniesienia kwalifikacji (55%) oraz poczucie obowiązku (53%). Patrz, wykres górny, s. 21.

W odniesieniu do wskazanej wyżej potrzeby wprowadzenia elastyczności w zakresie ćwiczeń zapytano respondentów o ich preferowaną długość i częstotliwość.

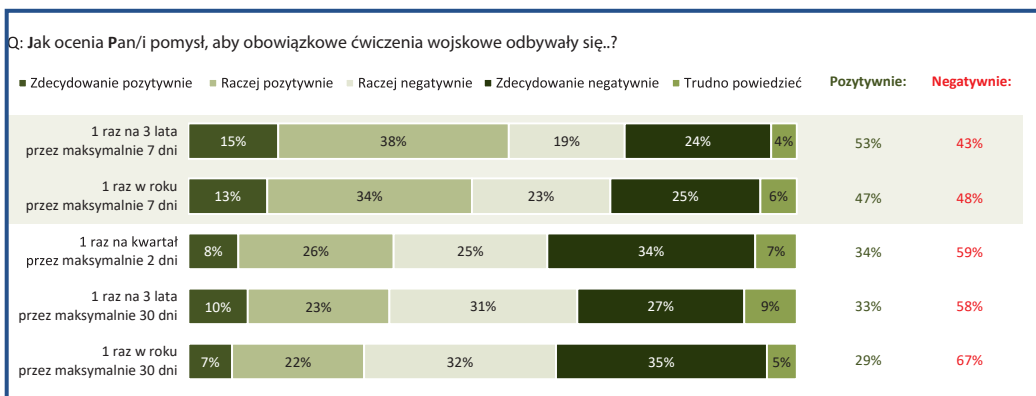
Badani chcą, żeby obowiązkowe ćwiczenia wojskowe odbywały się jak najrzadziej i trwały jak najkrócej. Najlepiej zostały ocenione propozycje dotyczące 7-dniowych okresów ćwiczeń: raz na

3 lata (53%) i raz w roku (47%). Z najmniejszym entuzjazmem respondenci podchodzą do ćwiczeń, które miałyby się odbywać co roku i trwać miesiąc – 67% ocenia ten pomysł negatywnie i jest to odsetek przeszło dwukrotnie wyższy niż odsetek wskazań pozytywnych. Patrz, wykres poniżej.

nio 67% i 66% ocen pozytywnych). Patrz, wykres, s. 22.

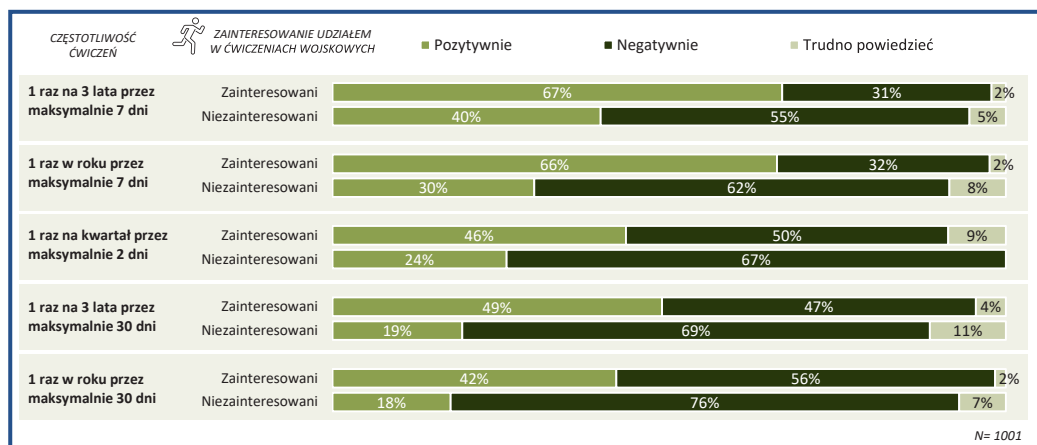
Osoby młodsze częściej niż starsi badani pozytywnie oceniają pomysł, aby ćwiczenia wojskowe odbywały się raz na 3 lata i trwały maksymalnie 7 dni. Obserwujemy także, że mężczyźni częściej niż kobiety

Co do zasady, osoby które chciałyby wziąć udział w ćwiczeniach wojskowych lepiej oceniają wszystkie analizowane propozycje dotyczące ich częstotliwości niż niezainteresowani. Natomiast zainteresowani ćwiczeniami, podobnie jak ogół społeczeństwa, preferują terminy 7-dniowe, bez względu na to, czy zajęcia odbywałyby się raz na 3 lata, czy raz w roku (odpowied-

chcieliby, aby ćwiczenia wojskowe trwały dłużej (raz na 3 lata, do 30 dni). Ankietowani słabiej wykształceni częściej niż pozostali popierają każdą z proponowanych formuł organizacji ćwiczeń.

Respondenci o poglądach prawicowych znacznie częściej (niż zwolennicy lewicy czy centrum) oceniają pozytywnie wszystkie wymienione formuły organizacji

ćwiczeń wojskowych. Sytuacja wygląda podobnie wśród zainteresowanych służbą wojskową – odsetki wskazań twierdzących są zdecydowanie wyższe w tej grupie badanych. Najczęściej popierają oni coroczne ćwiczenia przez okres do 7 dni.

22

W związku z powyższym zarówno pod względem efektywności ćwiczeń, jak i zainteresowania społecznego optymalnym rozwiązaniem są ćwiczenia 7-dniowe raz na rok lub co 3 lata.

Spojrzenie na zagadnienie ćwiczeń całościowo, pokazuje, że prawie połowa badanych chce je odbyć, natomiast wśród osób niechętnych udziałowi w ćwiczeniach aż 34% deklaruje chęć zmiany oceny na pozytywną w przypadku dostosowania tych ćwiczeń do oczekiwań społecznych.

Istnieje więc potencjał do zmiany części opinii, bo nie są one negatywne wobec samej idei ćwiczeń, ale sposobu ich prowadzenia. Także wiedza ma wpływ na ocenę ćwiczeń. Widać więc, że większa elastyczność w sposobie prowadzenia ćwiczeń wojskowych oraz powszechna wiedza na temat ich przebiegu, mogłaby nakłonić licniejszą grupę Polaków do ich odbycia.

GOTOWOŚĆ DO OBRONY OJCZYZNY I ZAINTERESOWANIE SŁUŻBĄ WOJSKOWĄ

Biorąc pod uwagę toczącą się za naszą granicą wojnę i coraz bardziej napiętą sytuację międzynarodową, w badaniu sprawdzono także, na ile realne poczucie zagrożenia sprawia, że zaczynamy myśleć o osobistym zaangażowaniu w obronę kraju. Zapytaliśmy Polaków, czy wyrażają chęć bronięcia kraju i czy obecna sytuacja na Ukrainie wpłynęła w jakiś sposób na zmianę ich podejścia.

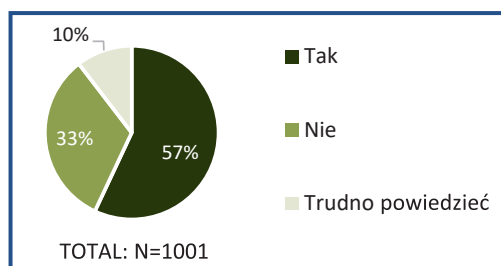
Ponad połowa respondentów (57%) deklaruje zamiar walki w obronie Ojczyzny w razie ataku militarnego na Polskę. Odsetki takich wskazań są wyższe w przypadku starszych respondentów oraz tych o poglądach prawicowych. Gotowość do obrony częściej zgłaszają również osoby lepiej wykształcone oraz mężczyźni. Zdecydowaną rolę odgrywa także płeć – **ponad 70% mężczyzn zamierza bronić kraju**, przy odsetku 42% wśród kobiet. Na tle ogółu badanych można zaobserwować, że wyższy poziom gotowości do udziału w obronie Ojczyzny dotyczy osób

związanych z wojskiem, czyli tych, które odbyły służbę wojskową (75%) i/lub mają żołnierza bądź funkcjonariusza służb mundurowych w rodzinie (70%).

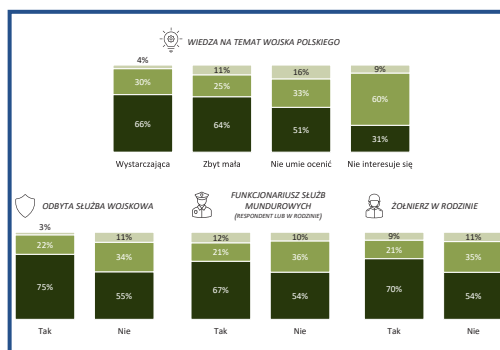
Jednocześnie jedna trzecia badanych nie zamierza się angażować w walkę, z czego 43% to kobiety a 60% respondentów nie interesuje się tematem Wojska Polskiego.

Analizując te wyniki, trzeba cały czas pamiętać, że wskazania procentowe dotyczą odsetka osób w wieku 18–55 lat, a nie całego społeczeństwa. Czyli osób, które w sytuacji zagrożenia dostałyby rzeczywiste powołanie. Dopiero liczby bezwzględne dają nam tu wyobrażenie o podejściu społeczeństwa do powszechnego obowiązku obrony. Wyniki te pokazują, że w liczbach bezwzględnych chęć obrony Ojczyzny deklaruje aż 11 milionów Polaków⁷.

Czy w razie ataku militarnego na Polskę zamierza Pan/i wziąć udział w obronie kraju jako żołnierz lub cywil? (chodzi o bezpośredni udział w walce lub w działalności wspierającej walkę i obronę kraju).

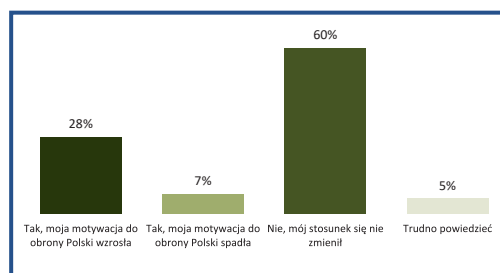

⁷ Wyliczenia własne AP na podstawie: Wyniki badań bieżących – Baza Demografia – Główny Urząd Statystyczny, <https://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>, tabela 18 „Ludność według wieku, płci i makroregionów”, stan na 31.12.2022, (dostęp: 9.06.2023 r.).

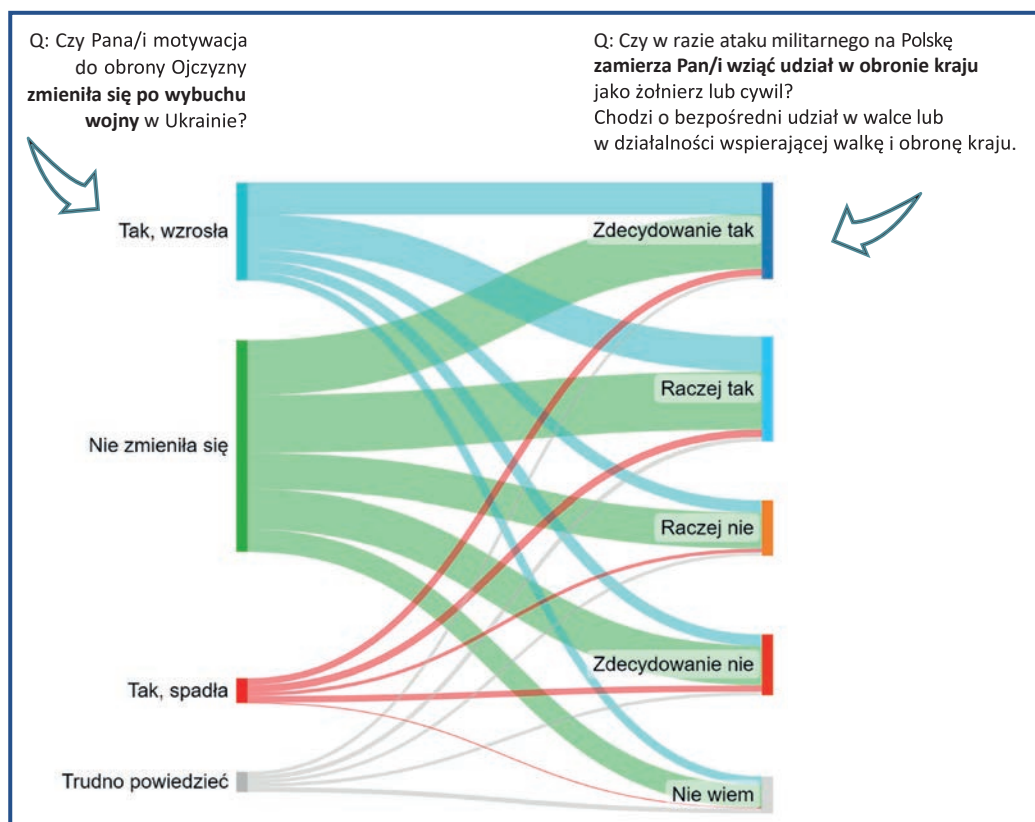

Widzimy też, że realne poczucie zagrożenia sprawia, że zaczynamy nieco inaczej myśleć o potrzebie obrony kraju. Na pytanie dotyczące zmiany stosunku do obrony Ojczyzny po wybuchu pełnoskalowej wojny na Ukrainie 28% respondentów zadeklarowało wzrost motywacji do walki w obronie Polski. 60% natomiast twierdzi, że inwazja Rosji na Ukrainę nie zmieniła ich stosunku do obrony kraju.

Czy Pana/i stosunek do obrony Ojczyzny zmienił się po wybuchu wojny w Ukrainie?

Wyniki badań pokazują, że wśród osób, których motywacja do obrony Polski wzrosła po wybuchu wojny na Ukrainie, około dwie trzecie zamierza wziąć bezpośredni udział (jako żołnierz lub cywil) w obronie kraju w razie ataku militarnego na Polskę. Patrz, schemat, s. 24.

GOTOWOŚĆ DO OBRONY OJCZYZNY, CZYNNIKI MOTYWUJĄCE

Zadaliśmy także respondentom pytanie dotyczące postrzegania Wojska Polskiego jako pracodawcy oraz zainteresowania różnymi formami służby wojskowej.

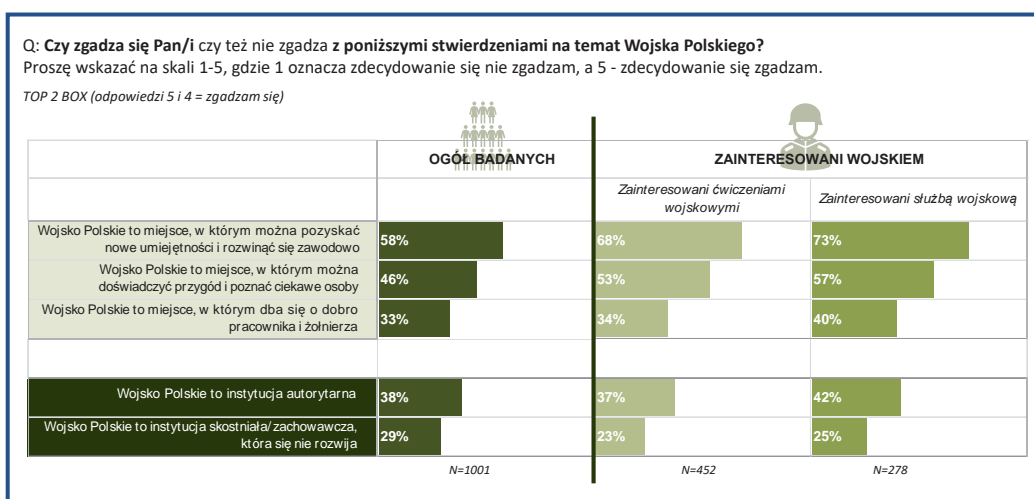
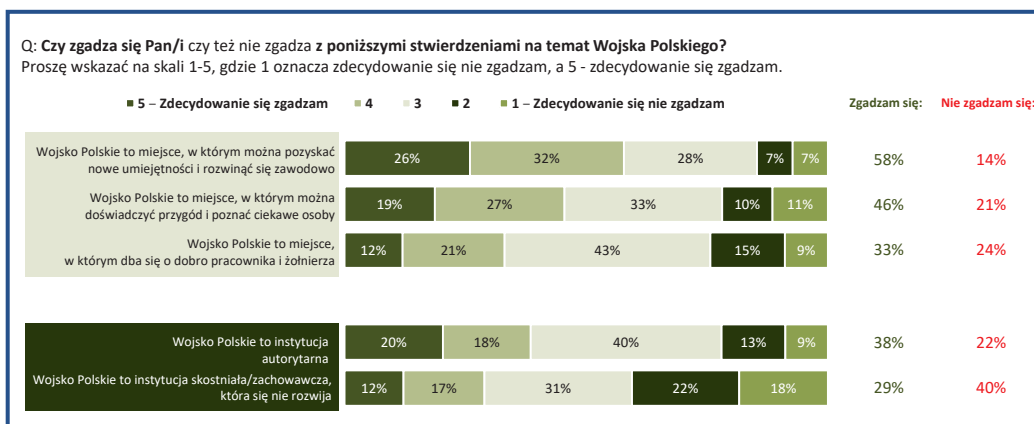
Zdaniem ponad połowy pytanym Wojsko Polskie jest miejscem potencjalnego rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji (58%). Niespełna połowa badanych uważa, że tu można doświadczyć przygód i nawiązać znajomości (46%). Zdaniem 33% Wojsko Polskie dba o swoich pracowników/żołnierzy, jednak 24% nie zgadza się z taką tezą. Skojarzenie Wojska Polskiego z instytucją autorytarną

potwierdza 38% ankieterowanych (22% zaprzecza), a 29% uważa, że jest to instytucja skostniała i zachowawcza (40% zaprzecza). Patrz, wykres górny s. 25.

Opinię, że w Wojsku Polskim można się rozwinąć zawodowo i podnieść swoje kwalifikacje częściej podzielają osoby zainteresowane służbą wojskową bądź ćwiczeniami wojskowymi. Podobna sytuacja dotyczy tezy o potencjalnych przygodach i nowych znajomościach w wojsku. Patrz, wykres dolny, s. 25.

Płeć i wiek jedynie w niewielkim stopniu różnicują wizerunek Wojska Polskiego. Niemniej jedną z kwestii, którą warto podkreślić, jest częstsza opinia osób młodych w kwestii możliwości doświadczenia

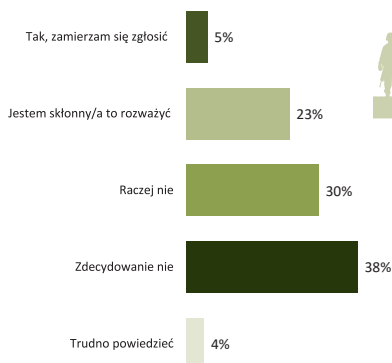
przygód. Jednocześnie osobami, które uważają wojsko za instytucję autorytarną są ludzie w wieku 50–55 lat oraz osoby z wyższym wykształceniem.

Potencjalne zainteresowanie wstąpieniem do różnych form służby wojskowej deklaruje łącznie 28% respondentów, w tym 5% jest zdecydowanych, by odbyć taką służbę. Największym zainteresowaniem cieszy się służba w rezerwie aktywnej (40%), a następnie dobrowolna zasadnicza służba wojskowa (33%) oraz WOT (32%). Patrz, wykres górny, s. 26.

Zainteresowanie służbą wojskową w niewielkim stopniu różnicuje wykształcenie, natomiast otwartość na wstąpienie do wojska częściej deklarują mężczyźni i osoby o poglądach prawicowych. Patrz, wykres środkowy, s. 26.

Wśród respondentów zainteresowanych odbyciem służby wojskowej dobrowolną zasadniczą służbą wojskową częściej są zainteresowane kobiety (42%) i osoby w wieku 18–29 lat (47%). Patrz, wykres dolny, s. 26.

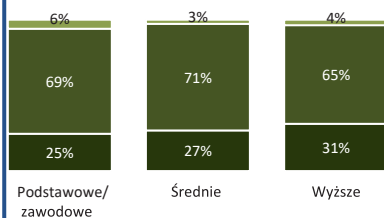
Q: Czy jest Pan/i zainteresowany/a jakąkolwiek formą służby wojskowej?
N= 1001

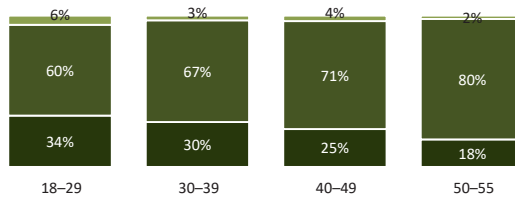
Q: Proszę podać jakimi formami służby wojskowej jest Pan/i zainteresowany(a).
Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.
Odpowiedzi osób zainteresowanych służbą wojskową: N=278

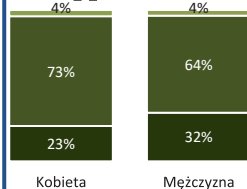
WYKSZTAŁCENIE

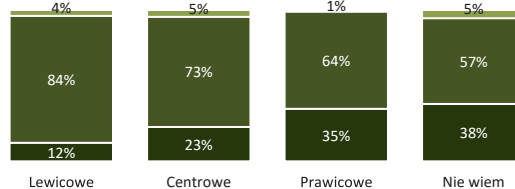
WIEK

PŁEĆ

POGLĄDY POLITYCZNE

Proszę podać, jakimi formami służby wojskowej jest Pan/i zainteresowany(a)?

	TOTAL	PŁEĆ		WIEK				WYKSZTAŁCENIE		
		Kobieta	Mężczyzna	18-29	30-39	40-49	50-55	Podstawowe/zawodowe	Średnie	Wyższe
Służbą w rezerwie aktywnej	40%	33%	44%	23%	49%	44%	55%	33%	39%	44%
Dobrowolną zasadniczą służbą wojskową	33%	42%	27%	47%	30%	24%	21%	38%	39%	24%
Terytorialną służbą wojskową (wot)	32%	33%	31%	35%	25%	38%	31%	25%	33%	35%
Zawodową służbą wojskową	20%	20%	20%	29%	21%	11%	10%	33%	20%	13%
Służbą w trakcie studiów (stypendia wojskowe, legia akademicka)	8%	14%	4%	17%	6%	1%	5%	15%	5%	7%
Trudno powiedzieć	10%	9%	11%	10%	12%	10%	5%	16%	7%	10%

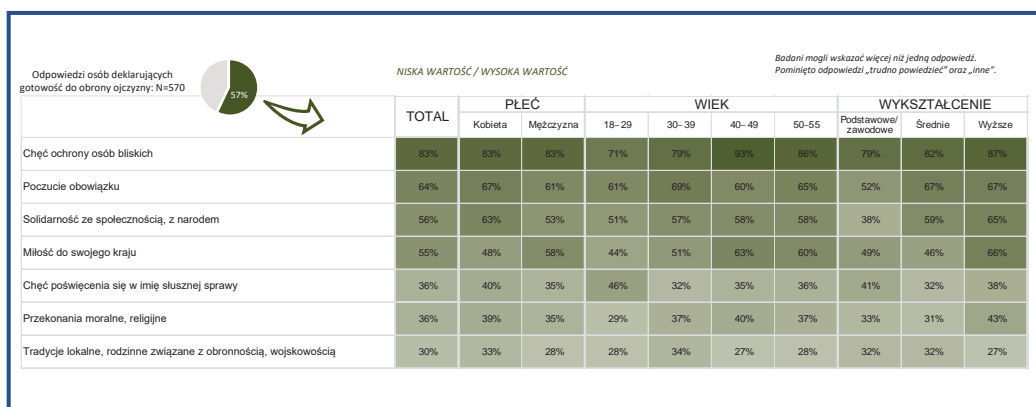
Jednym z najsilniejszych czynników motywujących do udziału w obronie Polski jest chęć ochrony osób bliskich. Takiej odpowiedzi udzieliło ponad 80% badanych, które deklarują, że zamierzają bronić kraju w razie wojny. Często występującymi powodami są: poczucie obowiązku (60%), solidarność ze społeczeństwem/narodem (56%) oraz miłość do swojego kraju (55%). W tym, dla kobiet silniejszym motywarem jest solidarność ze społeczeństwem, natomiast mężczyźni częściej podkreślali miłość do kraju. W przypadku ochrony osób bliskich najwyższy odsetek notujemy u respondentów w wieku 40–49 lat, natomiast osoby młodsze deklarują chęć poświęcenia się w imię słusznej sprawy. Ankietowani z wyższym wykształceniem najczęściej wskazują na solidarność z narodem.

Jakie są główne powody, które motywowały Pana/Panią do obrony Ojczyzny w razie ataku militarnego/wojny?

5,5 miliona Polaków⁸. Największym zainteresowaniem cieszą się formy służby, które można łączyć z cywilnym życiem zawodowym, czyli służba w rezerwie aktywnej, a następnie dobrowolna zasadnicza służba wojskowa oraz WOT.

W odniesieniu do deklarowanej chęci obrony Ojczyzny w przypadku wojny 70% mężczyzn w wieku 18–55 lat (i 57% ogółu badanych) wyraża gotowość do obrony kraju w razie ataku militarnego. Większość respondentów (60%) deklaruje, że jest to pogląd trwały, a 28% osób gotowych do obrony Polski przyznaje, że swoje poglądy zmieniła po inwazji Rosji na Ukrainę.

Widzimy więc ponownie, że dopiero realność danego zagadnienia – podobnie jak to było w przypadku ćwiczeń wojskowych – istotnie weryfikuje nasze poglądy z korzyścią dla obronności.

Widzimy więc, że nawet jedna trzecia Polaków w wieku 18–55 lat jest potencjalnie zainteresowana jakąś formą służby wojskowej w czasie pokoju. Trzeba pamiętać, że w liczbach bezwzględnych jest to aż

⁸ Wyliczenia własne AP na podstawie: Wyniki badań bieżących – Baza Demografia – Główny Urząd Statystyczny, <https://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>, tabela 18 „Ludność według wieku, płci i makroregionów”, stan na 31.12.2022, (dostęp: 9.06.2023 r.).

PROFIL RESPONDENTA

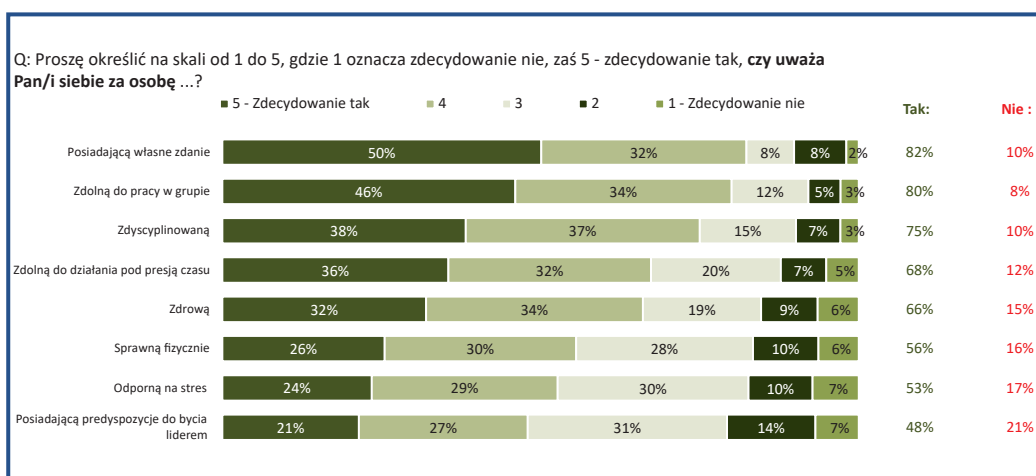
Kontekst prowadzonych badań i ich waga dla bezpieczeństwa państwa sprawiają, że istotną ich częścią było stworzenie pogłębionej charakterystyki respondenta, jego zainteresowań, wartości i osobistych motywacji. Są to czynniki istotne z punktu widzenia wyselekcjonowania cech, które mogą zbliżyć Polaków do wojska oraz wypracowania sposobu dotarcia do poszczególnych grup.

Uczestnicy badania dość powszechnie oceniają samych siebie jako osoby posiadające **własne zdanie** (82%) oraz zdolne do **pracy w grupie** (80%). Trzech na czterech zapytanych deklaruje bycie osobą zdyscyplinowaną, a dwie trzecie twierdzi, że jest w stanie działać pod presją czasu. **Respondenci, którzy przyznają, że cięższą się dobrym zdrowiem, stanowią 66%, a dobrą sprawność fizyczną deklaruje 56%**. Łącznie 48% uważa, że ma predyspozycje do bycia liderem. Patrz, wykres poniżej.

Zainteresowani ćwiczeniami wojskowymi lub odbyciem służby wojskowej częściej niż ogół respondentów postrzegają siebie jako zdrowych i sprawnych fizycznie. **Możemy więc z pewnym prawdopodobieństwem wnioskować, że ocena własnej kondycji fizycznej jest u badanych czynnikiem istotnym motywacji do udziału w ćwiczeniach wojskowych.** Patrz, wykres górny, s. 29.

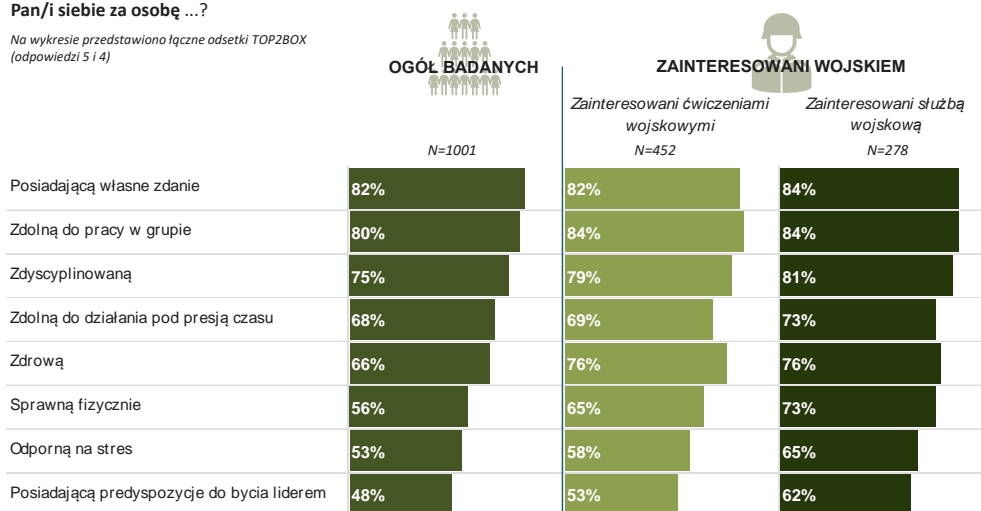
W badanej grupie ponad połowa ankietowanych interesuje się sportem (60%). Drugim popularnym tematem jest historia (53%), a następnie polityka (43%). Przeszło jedna trzecia zapytanych wskazała się technikę i inżynierię, a 31% – cyberbezpieczeństwo. Natomiast survival i militaria wybrało mniej niż 30%. Patrz, wykres dolny, s. 29.

Źródłami informacji, z których badani korzystają najczęściej, są: portale internetowe (70%) oraz telewizja (59%). Z oficjalnych źródeł rządowych korzysta 14%. Warto jednak zauważyć, że badani otwarci na

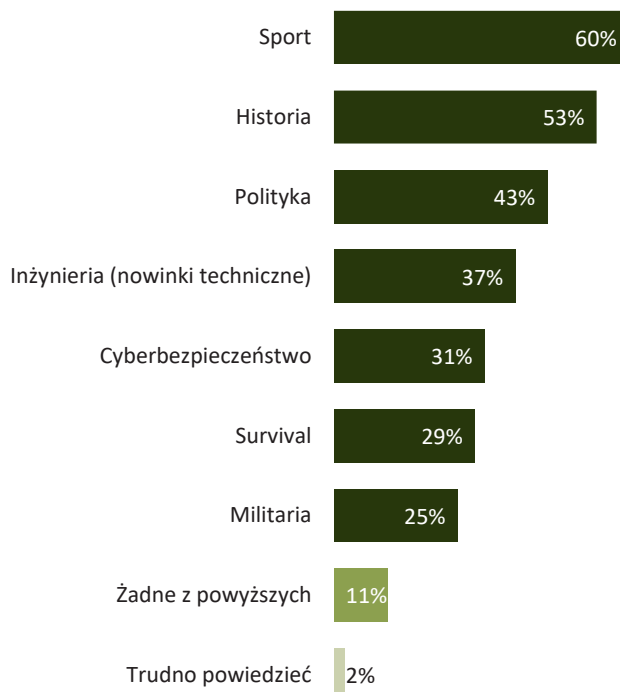
Q: Proszę określić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie nie, zaś 5 - zdecydowanie tak, czy uważa Pan/i siebie za osobę ...?

Na wykresie przedstawiono łączne odsetki TOP2BOX (odpowiedzi 5 i 4)

Q: Czy interesuje się Pan/i następującymi tematami?

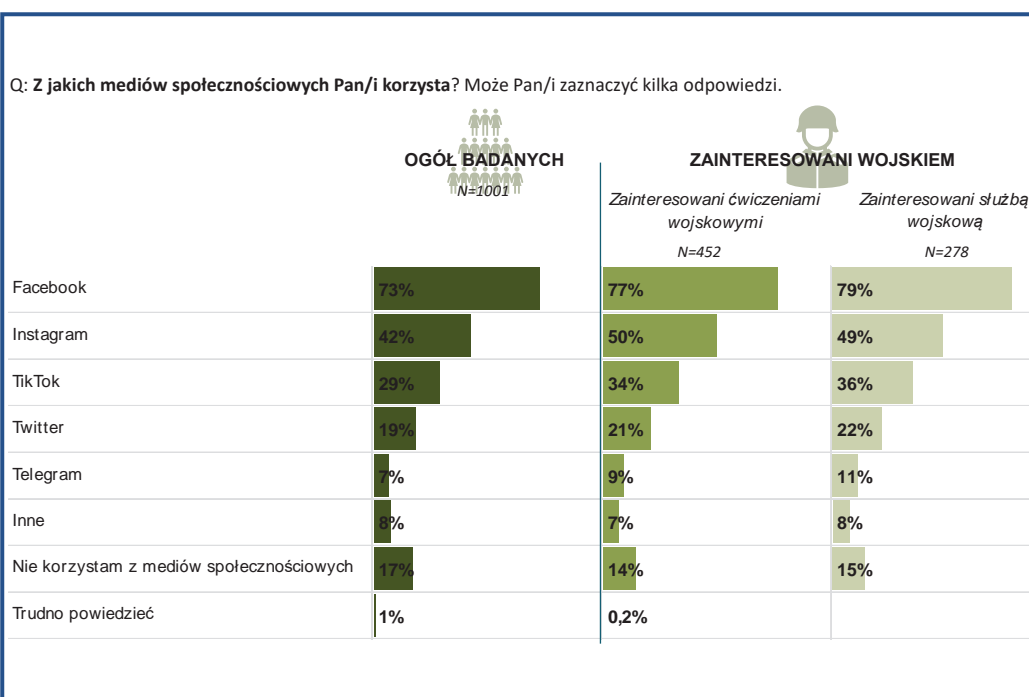
Może Pan/i zaznaczyć kilka odpowiedzi.

współpracę z wojskiem częściej wskazują te źródła informacji niż ogół respondentów.

Najbardziej popularnym medium społecznościowym wśród ankietowanych w wieku 18–55 lat jest Facebook (73%), na drugim miejscu znalazł się Instagram (42%). Osoby, które w ogóle nie korzystają z mediów społecznościowych stanowią zaledwie 17%. Patrz, wykres poniżej.

W promocji różnych form służby wojskowej warto uwzględnić powyższe cechy i preferencje. Przykładowo promowanie różnych form służby wojskowej poprzez atrakcyjne zajęcia sportowe a także pikniki o tematyce historycznej, może przyczynić się do lepszego postrzegania Wojska Polskiego jako ciekawego pracodawcy.

PODSUMOWANIE

Badanie „Stosunek Polaków do obrony Ojczyzny” przeprowadzone przez Fundację Instytut Badań Rynkowych i Społecznych na zlecenie Akademickiego Centrum Komunikacji Strategicznej Akademii Sztuki Wojennej zrealizowano w lutym 2023 roku, czyli rok po agresji Rosji na Ukrainę.

Przez ten rok zarówno rozwiązania systemowe dotyczące obronności, jak i świadomość społeczna podlegały istotnym zmianom.

W 2022 r. liczebność Wojska Polskiego wzrosła do 164 tysięcy żołnierzy. Co więcej, rok ten okazał się rekordowy pod względem powołań do zawodowej służby wojskowej – 13 742 żołnierzy. Natomiast w połowie 2023 roku liczebność Sił Zbrojnych RP przekroczyła 170 tysięcy. Długofalowym celem jest osiągnięcie poziomu 300 tysięcy żołnierzy, w tym 50 tysięcy żołnierzy WOT i 250 tysięcy – zawodowych.

Rok 2022 przyniósł też bezprecedensowy wzrost finansowania w obszarze obronności – w postaci 2,22% PKB, a w 2023 r. ma osiągnąć 3% PKB, co stanowi podstawę do dalszego wzmacniania Wojska Polskiego.

Wszystkie te rozwiązania nie byłyby możliwe bez uchwalenia ustawy o obronie Ojczyzny. Jak wynika z prezentowanych tu badań rozwiązania ustawowe mają wysoki stopień akceptacji społecznej – zarówno zwiększenie liczebności armii, jej finansowania, jak i dobrowolne formy służby wojskowej.

Wynika z tego, że większość społeczeństwa ma świadomość, że zwiększenie stanu

ilościowego i dalsza modernizacja techniczna SZ RP są niezbędne, aby zapewnić krajowi bezpieczeństwo oraz suwerenność.

Badania pokazują także, że przyjęte w ustawie rozwiązania dotyczące dobrowolnych form służby wojskowej mają najwyższe poparcie społeczne, a rezygnacja z obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej była rozwiązaniem słusznym i akceptowalnym społecznie. Nie ma też obecnie podłoża w opinii publicznej do rozmowy o powrocie do obowiązkowej służby wojskowej w Polsce.

Także obowiązkowe ćwiczenia wojskowe, wprowadzone przepisami ustawy, pomimo początkowo nieprzychylnych opinii w mediach cieszą się poparciem społecznym, a prawie połowa badanych chce je odbyć. Co ważne, spośród pozostałych osób, obecnie niechętnych udziałowi w ćwiczeniach, aż 34% deklaruje chęć zmiany oceny na pozytywną w przypadku ich dostosowania do oczekiwań społecznych (badani oczekują większej elastyczności oraz chcą m.in., żeby obowiązkowe ćwiczenia wojskowe odbywały się jak najrzadziej i trwały jak najkrócej). W związku z powyższym tak pod względem efektywności ćwiczeń, jak i zainteresowania społecznego optymalnym rozwiązaniem są ćwiczenia 7-dniowe raz na rok lub 3 lata.

Także poziom wiedzy wpływa pozytywnie na stosunek Polaków do odbycia ćwiczeń wojskowych. Wcześniej poglądy Polaków bazowały na niesprawdzonych wyobrażeniach o nich. Wyniki wskazują natomiast, że zwiększenie poziomu wiedzy

może przekonać część Polaków do tej formy wypełniania obowiązku obrony Ojczyzny. Wiedza ta szerzyć się będzie w sposób naturalny wraz z kolejnymi powołaniami. Warto jednak dostrzec potrzebę przeprowadzenia kampanii informacyjnych w tym zakresie.

Istnieje więc możliwość zmiany części opinii, bo nie są one negatywne wobec samej idei ćwiczeń, ale wynikają z braku wiedzy lub sposobu ich prowadzenia.

Ponadto badania pokazują, że respondenci zainteresowani ćwiczeniami wojskowymi lub odbyciem służby wojskowej częściej niż ogół badanych postrzegają siebie jako osoby zdrowe i sprawne fizycznie. Możemy więc z pewnym prawdopodobieństwem wnioskować, że ocena własnej kondycji fizycznej jest czynnikiem istotnym motywującym ich do udziału w ćwiczeniach wojskowych.

Także w badanych obszarach zainteresowań respondentów sport zajął pierwsze miejsce (60% wskazań). Kolejnymi popularnymi tematami zainteresowań są historia (53%) i polityka (43%), dalej: technika i inżynieria, cyberbezpieczeństwo, survival i militaria.

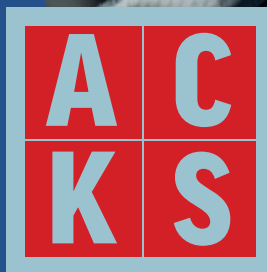
Widać więc, że w promocji różnych form służby wojskowej warto uwzględnić atrakcyjne zajęcia sportowe, co może przyczynić się do lepszego postrzegania Wojska Polskiego jako ciekawego pracodawcy.

Już teraz badania pokazują, że nawet jedna trzecia Polaków w wieku 18–55 lat jest potencjalnie zainteresowana jakąś formą służby wojskowej w czasie pokoju. Największym zainteresowaniem cieszą się te formy służby, które można łączyć z cywilnym życiem zawodowym, czyli służba w rezerwie aktywnej, a następnie dobrowolna zasadnicza służba wojskowa oraz WOT.

Równie optymistyczne wyniki dotyczą deklarowanej chęci obrony Ojczyzny w przypadku wojny, bo aż 70% mężczyzn w wieku 18–55 lat i 57% ogółu badanych wyraża gotowość do obrony Polski w razie ataku militarnego. Większość respondentów (60%) deklaruje, że jest to pogląd trwały, a 28% gotowych do obrony Ojczyzny przyznaje, że swoje poglądy zmieniła po inwazji Rosji na Ukrainę.

Widzimy więc ponownie, że dopiero realność danego zagadnienia – podobnie jak to jest w przypadku ćwiczeń wojskowych – istotnie weryfikuje nasze poglądy.

www.wojsko-polskie.pl/aszwoj/stratcom/